

Всеки европеец плаща по €240 годишно за бюджета на ЕС

Определен на около 148 милиарда евро (по цени за 2019 г.), бюджетът на ЕС всъщност е по-малък от бюджетите на Австрия или Белгия. Той е малка част (2%) от комбинираните национални бюджети на всички държави от ЕС - 7524 милиарда евро през 2019 г. Националните правителства в общността харчат над 50 пъти повече в сравнение със съюза.

Разходите на ЕС представляват по-малко от 1% от общата стойност на икономиката на съюза (брутен национален доход на всички държави - членки на ЕС). За разлика от това средният национален бюджет в ЕС е 46% от стойността на неговата икономика.

Докато националните бюджети се използват главно за предоставяне на обществени услуги и финансиране на системите за социално осигуряване, бюджетът на ЕС се изразходва предимно за инвестиции.

Обикновеният гражданин на ЕС плаща 240 евро годишно за бюджета на съюза (данни за 2018 г.), което е по-малко от разхода за чаша кафе на ден.

Бюджетът на ЕС се определя демократично. Първо Европейската комисия предлага проект на годишен бюджет. Той трябва да бъде одобрен от националните правителства в Съвета на ЕС и от пряко избрания Европейски парламент. Както Съветът на ЕС, така и ЕП имат право на поправки, като всяка от институциите дава съгласието си за окончателната версия.

● Колко се харчи за земеделие?

През 2018 г. делът на разходите на ЕС за земеделие е 37%. През 1985 г. цели 70% от средствата са отивали по това направление. През последните две десетилетия 13 държави - повечето от които с големи земеделски сектори, се присъединиха към ЕС. Бюджетът на Общата селскостопанска политика обаче не се е увеличил, за да покрие тези допълнителни разходи. Всъщност разходите продължават да падат. За периода 2021-2027 г. ЕК предложи да отдели по-малко от 30% от бюджета на ЕС за селското стопанство. Неговият относително голям дял от бюджета на ЕС е оправдан - това е единствената политика, финансирана почти изцяло от общия бюджет. Това означава, че разходите на ЕС до голяма степен заместват националните.

● Колко се харчи за администрация?

Административният персонал на ЕС е сравнително малък. Има около 60 000 души

в институциите, които обслужват около 500 милиона европейци и безброй други по света. За сравнение, френското министерство на финансите има около 140 000 служители. ЕС харчи по-малко от 7% от годишния си бюджет за администрация. Това включва заплати и пенсии на персонала, училища за децата на служителите и т.н. Този вид разходи са неизбежни, ако институциите на ЕС искат да функционират ефективно.

● Колко се харчи за превод и защо?

Администрацията включва и езикови услуги, главно устни и писмени преводи, които са от съществено значение за гарантиране на културното и езиково многообразие в ЕС. Тези услуги гарантират, наред с други неща, че хората, живеещи в ЕС, имат достъп до законите на съюза и ключови политически документи на официалния език на своята страна; европейските граждани могат да пишат до ЕК и да получават отговор на своя език; срещите на върха могат да бъдат превеждани на всички официални езици на ЕС; всеки евродепутат има право да използва собствения си език, когато говори в Европейския парламент. Писмените и устните преводи във всички институции на ЕС представляват по-малко от 1% от годишния бюджет - еквивалентен на около 2 евро на човек на година.

● За какво ни е нужен бюджет на ЕС?

Бюджетът на ЕС се основава на идеята, че в някои области еврото, похарчено от ЕС, струва повече за общоевропейското благо, отколкото еврото, похарчено на национално ниво.

Страните от ЕС могат да постигнат много повече заедно, отколкото сами. Големи проекти като сателитната система на ЕС „Галилео“ не могат да бъдат финансирани само от една държава. След финансовата криза от 2008 г. ЕС се бори с ниски нива на инвестиции. През 2014 г. ЕС стартира Инвестиционния план за Европа, който имаше за цел да накара Европа да инвестира отново чрез мобилизиране на частни и публични инвестиции. Инвестиционният план продължи до 2020 г. и целеше да мобилизира 500 милиарда евро. Този тласък за работни места, растеж и инвестиции не би бил възможен без бюджета на ЕС.

Много актуални проблеми имат глобален характер - миграция, хуманитарни кризи, тероризъм, заплахи за сигурността. Подобни

проблеми не могат да бъдат решени ефективно от самостоятелно действащи отделни държави.

През 2017 г. правилата за достъп до фондовете на ЕС бяха опростени и модернизиран. Наскоро одобрените мерки ще гарантират по-малко бюрокрация за бенефициерите и по-опростени правила; повече прозрачност; по-добър контрол и отчетност, за да се гарантира, че публичните пари се използват ефективно.

● Какво се прави, за да се гарантира, че парите не се губят?

Тъй като почти 75% от разходите на ЕС се управляват съвместно както от Еврокомисията, така и от правителствата на ЕС, те споделят отговорността за минимизиране на грешките. Комисията работи в тясно сътрудничество с тях, за да гарантира, че парите се харчат ефективно и ефикасно.

От своя страна, ако ЕК установи, че парите на ЕС са изразходвани неправилно, предприема действия. През 2018 г. например от средствата, изплатени на получатели в целия ЕС, над 3,2 милиарда евро финансиране беше възстановено от ЕК или пренасочено към други проекти.

Нов ЕС след кризата – зелен, дигитален и значим на световната сцена

Бюджетът
- МНОГО,
МНОГО
пари и
сигурни
реформи

■ На II и III стр.

**Шанс за
следващото
поколение**

■ От XII до XV стр.

**12,4 млрд. лв. влизат
в българската икономика**

■ На VII стр.

Вносната на всяка страна от ЕС в бюджета на съюза се определя по справедлив начин в зависимост от нейните възможности. Колкото по-голяма е икономиката, толкова по-голяма е вносната и обратното.

По данни от 2018 г. за България общият размер на предоставените от ЕС средства е 2169 млрд. евро, което се равнява на 3,91% от българската икономика. За същата година вносната в бюджета на ЕС на страната ни е била 0,487 млрд. евро, или 0,88% от българската икономика. За всяка от последните 4 години разликата е над 4 пъти, като очакванията са тенденцията да продължи.

Икономическите ползи за България както от преките плащания, така и от участието в единния пазар са несравними с нейната годишна вноска в общия бюджет на ЕС. Тези огромни ползи не биха могли да бъдат постигнати само с ограничения национален бюджет, който подлежи на стриктна фискална дисциплина и ограничения на дефицита до 3% от БВП.

За следващия дългосрочен бюджет на ЕС (за периода 2021-2027 г.) Европейската комисия предлага малко над 10 млрд. евро кохезионни средства за България за периода 2021-2027 г. по текущи цени. Ако трябва да се сравни със

**България получава
4 пъти повече,
отколкото внася
в общата каса**

сегашния пакет на политиката на сближаване при отчитане на инфлацията за изминалия период, се предвижда нарастване с около 8% на финансирането за България.

Въпреки че вноските на някои държави са по-големи от други, всяка страна се ползва от предимствата на бюджета на ЕС. Освен че живеят на континент, където хората могат да се движат свободно през 27 държави, малките и големите компании имат безплатен достъп до пазар от 500 милиона потребители.

По-добри пътища в Испания означава, че френски шофьор на камион например може да доставя своите продукти на потребителите по-бързо и по-безопасно. Европейските изследователски програми пък обединяват най-добрите умове на континента, за да работят по решения на основните обществени проблеми.

По време на природни бедствия държавите членки могат да разчитат една на друга. Казано по-просто, разпола-

гайки с тези „колективни пари“, ЕС е в състояние да се справи с предизвикателствата, които отделните членки не биха могли да постигнат.

Финансирането от ЕС за регионално и социално развитие е важен източник за ключови инвестиционни проекти. В някои страни от ЕС, които иначе разполагат с ограничени средства, европейското финансиране осигурява до 80% от публичните инвестиции. Регионалните разходи на ЕС обаче не помагат само на по-бедните региони. Инвестира се във всяка държава от ЕС, като така се стимулира икономиката на целия съюз. Изчислено е, че възвръщаемостта на инвестициите до 2023 г. ще бъде 2,74 евро за всяко 1 евро, вложено между 2007 и 2013 г. - 274% възвръщаемост.

За 2014-2020 г. ЕС отпусна над 460 млрд. евро за регионални разходи. По данни от края на август 2019 г. това трябва да доведе до помощ за над 1,1 милиона компании; по-добро здравеопазване за 44 милиона европейци; предотвратяване на наводнения и пожари за 27 милиона души; близо 17 милиона души, свързани с канализационни инсталации; широкоспурен достъп за 14 милиона допълнителни домакинства; над 420 000 нови работни места в компании; нови, модерни училища и грижа за 6,9 милиона деца.

Ефектът от рекордните инвестиции

ПЛАМЕНА ТОМЕВА

Огромна част от средствата от ЕС - близо две трети, трябва да бъдат вкарани в изпълнение през първите 2 години, което означава, че ефектът от тези пари в най-голяма степен ще се усети още през 2021 и 2022 година. Това заяви вицепремиерът Томислав Дончев по време на първата дискусия, организирана от „24 часа“, в рамките на проекта „Тренд Европа“.

29 млрд. евро - за първи път за България ЕС предвижда толкова значима сума за възстановяване от последиците от пандемията. Исторически е и европейският дългосрочен бюджет, който заедно с пакета за възстановяване „Следващо поколение ЕС“ възлиза на 1,8 трилиона евро.

Дискусията на „24 часа“ - „Европейските пари в България - инструменти за възстановяване, грантове заеми, фондове от програмния период“ събра мненията по темата на водещи експерти от България и Европейския съюз. Участие в нея освен Томислав Дончев взеха полският евродепутат от ЕНП Ян Олбрихт и българските евродепутати Андрей Новаков (ЕНП, ГЕРБ), Цветелина Пенкова (С&Д, БСП) и Илхан Кючюк („Обнови Европа“, ДПС). Журналистът и финансов анализатор Владимир Сиркаров сподели виждането си за настоящото развитие на българската икономика и очакванията за бъдещето. (Мненията на експертите от II до VI стр.)

Вицепремиерът Дончев подчерта, че такива дискусии се организират сравнително рядко, което е грешка, защото темата е толкова сложна и детайлна, че всеки обществен дебат с колкото е възможно повече детайли би позволил не само на гражданите, но и на част от политиките да разберат за какво става дума. По думите му в тази сложна политика властват до голяма степен клишетата, много от които са неверни. Такова е мнението, че европейските пари потъват и от тях няма ефект. Друга невярна теза е, че българската икономика е напълно зависима от европейските пари.

„Ако погледнете числата, дори в много силна година на плащане

европейските пари са под 4% от БВП на годишна база,

при всички случаи под 8% от публичните разходи в рамките на годината, което няма как да направи страната ни зависима от европейските пари. Друг е въпросът, че те продължават да бъдат значима част от ресурса ни за публични инвестиции. И за разлика от някои от другите публични инвестиции, те са много добре фокусирани и затова се създава впечатлението, че са много повече и много по-значими, отколкото са“, посочи Дончев.

Вицепремиерът направи няколко допълнителни уточнения относно средствата, които страната ни може да очаква от ЕС. „До 2030 година България ще разполага с 50 млрд. лева безвъзмездна помощ и достъп до почти 9 млрд. лева заеман ресурс, ако реши да го използва. Този ресурс поради инструмента „Следващо поколение ЕС“ е доста повече от обичайните средства, които България ползва в рамките на един програмнен период. Допълнителните средства, включително и по линия на плана за възстановяване и устойчивост, ще бъдат разходвани в един доста по-къс времеви интервал - до 2026 г.“, каза той.

Дончев подчерта, че този пакет финансиране е добър за България по много причини. Страната ни е една от тези, които ще получат над 1 млрд. евро повече от новата Многогодишна фи-

„24 часа“ организира дискусия за бъдещето на европейските финанси. Очаквайте следващите разговори по проекта „Тренд Европа“.

До 2030 г. България ще разполага с 50 млрд. лева безвъзмездна помощ и достъп до почти 9 млрд. лева заеман ресурс

Ако държавата, бизнесът и обществото се мобилизират и традиционните инвестиции бъдат комбинирани умно с иновативни, към 2025-а показателят БВП на глава от населението може да е 65% от средно-европейския

нансова рамка (МФР) в сравнение с текущия или изтичащия програмнен период. Ако сравним средствата за различните държави членки по цени за 2018 г. спрямо БВП, България стои на първо място като размер на получените средства. За първи път в историята на европейското си членство

България получава целеви средства от 200 млн. евро, предназначени за най-слабо развитите райони в страната,

съобща Томислав Дончев.

Относно оперативните програми по МФР вицепремиерът разказа, че процесът за подготовка за периода след 2020 г. е започнал още преди 3 години. През миналия март България е изпратила на Еврокомисията първи вариант на оперативните програми. Заради COVID пандемията и свързаната с нея икономическа криза се наложили промени, след които през есента на 2020 г. страната ни е представила втора версия.

„Преди месец януари тази година изпратихме версия, която считам, че ще бъде последната. Няма отворени въпроси, които да са обект на преговори, които не са приключени, или такива, по които да няма яснота. Можем да приемем, че по целия пакет, свързан с кохезионната политика, България до голяма степен си е свършила работата и в рамките на тази година или дори до средата на тази година целият пакет оперативни програми трябва да бъде одобрен“, каза той по време на събитието.

Като предизвикателство пред страната ни Дончев посочи националния план за възстановяване и устойчивост - основния инструмент, който трябва да помогне за възстановяването на икономиките на членките, но и на Европа като съюз, като общ пазар, който да се изкачи на друго ниво спрямо глобалните партньори и конкуренти. (За плана - от VII до X стр.)

„Подготовката за плана започна още преди да имаме сделка на европейско ниво - още от лятото на миналата година с усилена експертна работа, мобилизирайки практически целия държавен апарат. Планът беше представен като първа версия през октомври. Той е с няколко

акцента - Иновативна България, Зелена България, Справедлива България с милиарди инвестиции в сферата на науката и образованието, иновациите, енергийната ефективност, както и подобряването на капацитета на държавата да предоставя по-добри публични услуги в полза на бизнеса и на гражданите“, разказа вицепремиерът Дончев.

Преди да бъде изпратен на Еврокомисията, планът е бил подложен на истинско обществено обсъждане. Българските власти

получили близо 90 предложения от заинтересовани страни извън държавната администрация

- университети, институти, неправителствени организации. „Постарахме се всички от тях, които съдържаха рационални и адекватни предложения, вписващи се в концептуалната рамка на плана, да бъдат отразени. Направихме серия от публични представяния по всеки от стълбовете, доколкото ни позволяваше пандемичната ситуация. Най-важното е, че през целия този период от няколко месеца текоха много интензивни преговори с Европейската комисия“, каза Томислав Дончев.

Акцент в плана на България е специалната грижа за бизнеса. Към момента налични и достъпни за финансиране на предприятията са инструменти от два фонда - този за иновации и този, свързан с индустриалните паркове на стойност близо 800 млн. лв. В допълнение планът за възстановяване предвижда още 900 млн. лв. в три фонда, от които ще може да се възползва българският бизнес. Това било изрично настояване на национално представените работодателски организации, с което българските власти се съобразили. „Считам тази промяна за справедлива компенсация“, каза Дончев..

Допълнителни средства са предвидени и в полза на зеления преход, включително свързани с нови технологии за съхранение и производство на електроенергия, пренос на газ, но и на водород. Още пари са отделени и за дейности, свързани с формирането на дигитални умения, както и в сферата на пътната безопасност.

Предуправляващите в България стои предизвикателството да се справят с предстоящите сложни инвестиции. „Ние приключихме периода на относително лесните инвестиции. Да построим магистрала, е лесно от концептуална гледна точка - изгражда се технически проект, осигурява се финансирането, попълва се, одобрява се апликационна форма, имаме договори за безвъзмездна финансова помощ, провежда се обществена поръчка и остава усилието строителството да е изпълнено максимално качествено и активът да се ползва добре“, уточни той. „Да финансираш една иновация, е трудно, защото на първо място

е необходима гаранция, че парите ще отидат там, където ще донесат ефект

Това не винаги е толкова очевидно. Понякога зад добре изглеждащи предложения не стои нищо. Понякога предложения с огромен пазарен потенциал изглеждат не съвсем добре от гледна точка на формалните изисквания. Най-големият риск, който не бива да бъде допускан, е с публичното финансиране ние да стигнем до ситуация, в която измества частното. А това в сферата на иновациите може да се случи и е огромен риск“, каза Дончев.

Ян Олбрихт:

Дебатът не е само за пари, а за промяна на системата

госрочната реакция за финансова намеса. Когато погледнем бюджета, стъпката, която предстои пред България, е да подготви споразумението за партньорство за предстоящите 7 години. Както и цялата правна база, за която г-н Андрей Новаков отговаря. Очаква се това да е свършено до месец април“, каза Олбрихт в дискусията на „24 часа“.

Полският евродепутат, който бе и преговарящ от страна на Европарламента по Многогодишната финансова рамка, подчерта, че

ЕП е очаквал по-голям бюджет за финансиране на политиките на ЕС

„Втората част от пакета

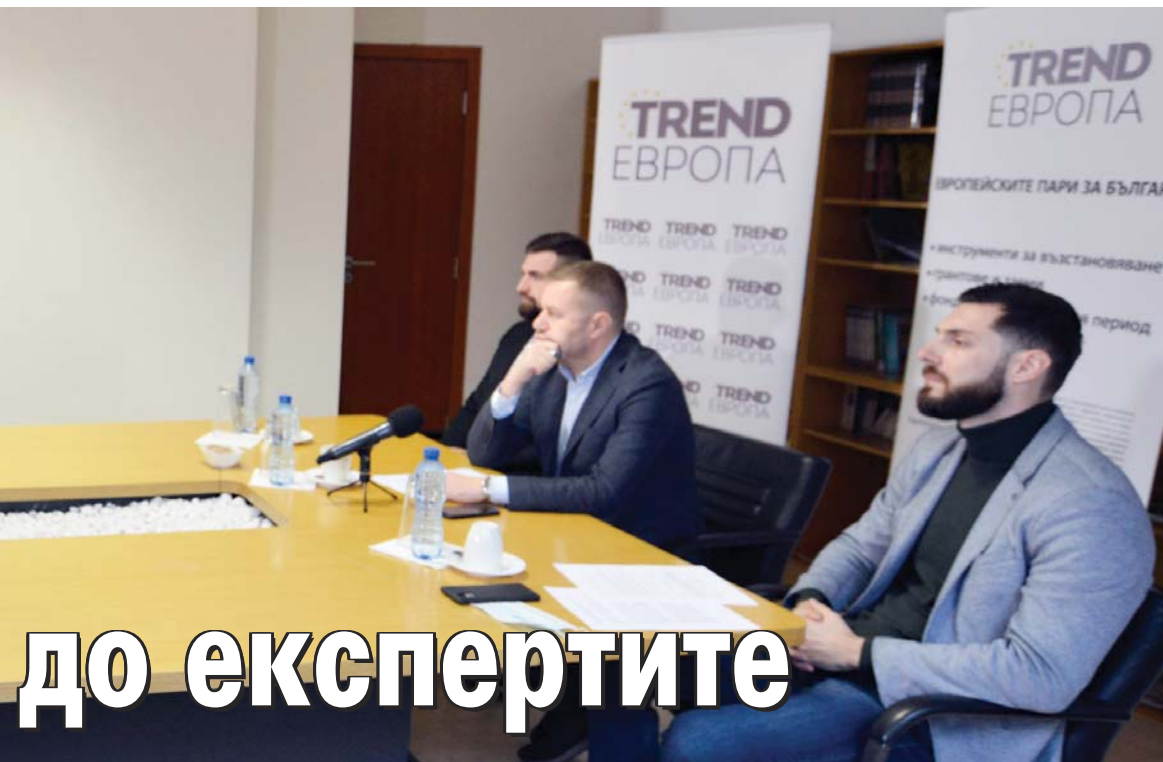
е така нареченият Фонд за възстановяване - „Следващо поколение ЕС“. Първият елемент - бюджетът, идва основно от националните приноси на страните членки.

Част от него е от ДДС и граничните такси, но основно от националните вноски. По тази причина най-богатите страни членки не искаха тези вноски да се променят и увеличават - т.нар. пестеливи страни“, разказа Олбрихт.

Полският евродепутат подчерта, че Фондът за възстановяване всъщност има много сериозни последиствия за бъдещето.

(Продължава на V стр.)

Ще се усети още тази година -

до експертите

Вицепремиерът посочи два възможни сценария с два ключови периода, в които трябва да измерим успеха на страната си. Единият е 2025-2026 г., а другият - 2030 г. Целта е мобилизация от страна на държавата, администрацията, бизнеса и обществото, за да се постигне комбинацията между традиционните инвестиции (жп, пътна, ВиК инфраструктура) и новите - иновации, зелен преход, дигитализация. Ако това бъде постигнато по най-добрия начин, към 2025 г. е възможно показателят БВП на глава от населението да е със стойност 65% от средноевропейския. Ако не бъдем достатъчно амбициозни, този процент вероятно ще бъде 60% от средноевропейския.

Вторият период, е който бихме могли да си сверим часовника, според Дончев е 2030 г., след масираното инвестиране на тези 50 млрд. лв. допълнително в българската икономика. Ако сме достатъчно амбициозни, към този период

БВП на глава от населението би могъл да достигне 75% от средноевропейския.

В момента БВП на глава от населението, съотнесен към средноевропейския, в България е 50-53%

„Когато България влиза в ЕС, този показател е под 40%. Т.е. България е направила един доста значим ръст, но не чак толкова достатъчен. Магичната стойност е около 70% и повече. Опитът на другите държави членки показва, че когато БВП на глава от населението наближи и надмине 70% от средноевропейския, тогава започват значимите процеси по реемиграция, по завръщане на всички хора, които съответната държава е загубила по време на прехода. Затова, надявам се да се сбъдне по-амбициозният сценарий“, каза вицепремиерът Дончев.

Илхан Кючюк:

Гражданите няма да ни простят, ако пропуснем шанса за модернизация

За втори път от 2007 г. насам имаме възможност да модернизираме страната си както икономически, така и в обществен план. Да я видим в перспектива - къде искаме тя да изглежда сред европейските народи и как да бъдем ние, политиките, в услуга на гражданите. Този разговор е съществен не само заради самия разговор, а защото ние го дължим на следващите поколения. Защото, когато говорим за Европа на следващото поколение, говорим за поколенията след 10, 20 и след 30 години. Това заяви евродепутатът Илхан Кючюк („Обнови Европа“/ДПС) по време на дискусиата, организирана от „24 часа“.

Той посочи, че всички политически сили имат интерес България да има силен национален план, който да бъде защитен, и всички гледни точки би трябвало да бъдат чути в рамките на общия процес. Този план няма да се изпълнява само от следващото правителство, а от следващите няколко правителства и ще има отражение десетки години напред.

„Разбира се, модернизацията, каквото и да говорим за възможности, които ни се дават, минава през два основни приоритета. Както Европа ги нарича - двойните преходи - прехода към зелена икономика и прехода към цифровизация“, каза Кючюк. Евродепутатът подчерта, че България и ЕС от години инвестират за зелени политики.

„Но

трябва да се разделим с едно табу - че може да ни се разминие

Бих казал дори, че не трябва да ни се разминава. Освен че 37% от Механизма за възстановяване и устойчивост е за зелени политики, ние самите имаме интерес зелените политики да бъдат част от дневния ред, за да живеем в среда, която е почиста, да дишаме почист въздух, да ядем

храни, които са по-чисти, и да потребяваме енергия, която е почиста. И заедно с това да запазим конкурентоспособността си“, заяви Кючюк.

Той е убеден, че Европа ще се възстанови, но смисленият разговор е тя да не се възстанови чрез сгрешените икономически модели и по стария начин. По думите му нови икономически модели могат да дадат перспектива на самите граждани.

„Смятам, че имаме уникална възможност да направим нещо много смислено и запомнящо се за България и за Европа.“

ЕС трудно би имал друг подобен шанс

Както знаем ние, политиките, гражданите трудно прощават, когато се пропускат шансовете. И не биха ни простили за пропуснатите шансовете да възстановим икономиката, да я модернизираме, да я направим устойчива, да я направим по-конкурентоспособна и да спечелим доверието. Доверието не е тема, която е за подценяване. Каквото и план да има от Брюксел, каквото и план българското правителство да представи или да се опита дори да го наложи, той няма да бъде приет, ако не се ползва с доверието на местните общности, регионални власти и на всички заинтересовани страни“, заяви в дискусиата българският евродепутат.

„Виждам този момент като реална възможност за рестарт. Вторият ключов момент след 2007 г. за истинска модернизация. Този път безспорно ние сме много по-подготвени, вече 14 г. сме част от ЕС, знаем силните си страни, знаем недостатъците си, знаем обаче и потенциала си. Въпросът е дали можем да го направим. Въпрос, който винаги стои отворен“, обобщи Илхан Кючюк.

Пътят до рекордната многогодишна финансова рамка (МФР)

2018 г.	2 май	Предложение на Европейската комисия за МФР след 2020 г. и нови собствени ресурси
	14 ноември	Европейският парламент приема своята подробна преговорна позиция
	30 ноември	
	13 декември	Председателството на Съвета на ЕС изготвя доклад за напредъка и проект на преговорна рамка
2019 г.	9 май	Първа дискусия на Европейския съвет по съдържанието на предложенията
	23-26 май	Избори за Европейски парламент
	14 юни	Председателството на Съвета на ЕС публикува преработен проект на преговорна рамка
	20 юни	Европейският съвет взема под внимание различните елементи на пакета с цел споразумение преди края на годината
	10 октомври	Новоизбраният Европейски парламент потвърждава и актуализира преговорната си позиция
	17-18 октомври	Обмен на мнения на Европейския съвет за новата МФР
	1 декември	Новите председатели на Европейския съвет и на Европейската комисия встъпват в длъжност
2020 г.	5 декември	Финландското председателство на Съвета на ЕС публикува първа преговорна рамка с цифри
	12 декември	Европейският съвет призовава своя председател да продължи преговорите, за да постигне окончателно споразумение
	19 декември	Председателският съвет на Европейския парламент решава да спре повечето преговори със Съвета на ЕС за МФР
	20 февруари	Специалният Европейски съвет за следващата МФР не успява да постигне споразумение
	23 април	Европейският съвет иска от Европейската комисия да подготви предложение за Фонд за възстановяване и да изясни връзката му с МФР
	15 май	Европейският парламент настоява за пакет за възстановяване на стойност 2 трилиона евро, включително следващата МФР, основан на бюджета на ЕС
	18 май	Френско-германска инициатива за Фонд за възстановяване в контекста на новата МФР
2021 г.	27 май	Европейската комисия представя изменено предложение за новата МФР и инструмента за възстановяване
	19 юни	Видеоконференция на Европейския съвет , включваща дискусия относно МФР и инструмента за възстановяване
	17-18 юли	Специално заседание на Европейския съвет за обсъждане на МФР и инструмента за възстановяване
	16 декември	Европейският парламент одобрява споразумението за МФР, постигнато в Съвета на ЕС и Европейския съвет
		Планирано стартиране на новата МФР

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНКОВА

ЧЛЕН НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ ОТ ГРУПАТА НА ПРОГРЕСИВНИЯ АЛИАНС НА СОЦИАЛИСТИТЕ И ДЕМОКРАТИТЕ

ЕС насочва безпрецедентно голям обем от средства към България. Тези средства не са поредното финансиране, а трябва да са инвестиция. От нас зависи да ги превърнем в инвестиция с дългосрочна възвръщаемост. Този финансов ресурс ще бъде наличен чрез нов модел на предварителен контрол и спазване на европейските ценности и приоритети, в това число върховенството на правото. Средствата ще бъдат осигурени както от дългосрочния бюджет на ЕС и неговите структурни фондове, така също и през новосъздадения фонд „Следващо поколение ЕС“.

България би имала възможност да инвестира около 29,27 млрд. евро - близо половината от своя годишен БВП. Около 17 млрд. евро са от дългосрочния бюджет на ЕС за финансиране на програми и проекти в рамките на съюза.

Останалите малко над 12 млрд. евро са част от пакета „Следващо поколение ЕС“, предвиден да подпомогне икономическото и социалното възстановяване на Европа след кризата, причинена от COVID-19. Тези средства са

достъпни за държавите членки, но не им се полагат без представяне на адекватна национална стратегия за инвестиране

С други думи, тези 12 млрд. са максималният обем от финансиране, което можем да получим, ако изпълним всички необходими условия и се съобразим с критериите за тяхното отпускане. В противен случай те няма да достигнат до държавата ни в ситуация на разрастваща се икономическа и социална криза. Критериите за отпускане на европейско финансиране са ясни – спазване на върховенството на правото и инвестиране в проекти, отговарящи на основните приоритети на ЕС за следващите десетилетия (зелена икономика, дигитализация и нови технологии).

Голяма част от финансирането ще е обвързана с конкретни реформи, като са очертани два ключови приоритета: зелена икономика и дигитални процеси.

Националният план за възстановяване и устойчивост на България, спрямо който биха се отпуснали допълнителните 12 млрд. евро за страната ни, привидно отговаря на тези приоритети. В неговия първоначален вид беше пропуснато консултирането с браншовите организации. Българското правителство подходи прекалено административно. Министерствата предложиха познати и стари проекти.

Пропусна се възможността да се направи анализ заедно с браншовите и синди-

За всяко евро, инвестирано в България от Брюксел, ще се оценява **рискът от корупция**

калните организации в кои сфери България има конкурентно предимство, както и кои сектори имат най-голяма социално-икономическа значимост за обществото. В рамките на планираните инвестиции от страна на българското правителство липсва връзка с приоритети на ЕС - инвестиции в иновативни и зелени технологии.

Във втория преработен вариант на плана е отчетена част от обратната връзка. Въпреки това основната критика остава - няма иновативни проекти. Липсват идея и стратегия за реформи, цялостна промяна и трансформация. Българският план предлага стари проекти, отпаднали от другите възможности за европейско финансиране, като 3-ата линия на метрото в София на пример. Планът трябва да очертава стратегията на България за икономическо възстановяване и растеж, а не да се опитва да запълва „дупки“ на националния бюджет.

В него няма предвидени целенасочени инвестиции за нови и стартиращи малки и средни предприятия. Инвестициите във водородни технологии са насочени единствено към частично трансформиране на тецове. Не е предвидено изграждане на транспортни мрежи за градовете, които да захранват домакинствата и да подпомогнат търсенето на по-чисти горива. Няма визия за инвестиране в производства с ниски емисии.

Основен проблем е липсата на стратегическо планиране, икономическа и социална политика. Липсва цялостният синхрон между предложените мерки, политики и реформи. Не е ясно обяснено на обществото какъв социален модел искаме да имаме след 10, 20, 30 г. и как ще го постигнем. Въпреки

получените над 35 писма от различни браншови организации

новият Национален план за възстановяване и устойчивост на България не отразява поставените предложения от хората, които знаят най-добре от какво имат нужда, за да преобразуват производството си.

Обвързването на върховенството на правото с достъпа до европейските фондове през следващите години може да доведе до потенциална загуба на средства за България. Спазването на върховенството на правото ще е основен елемент от оценката на европейските институции дали да одобрят финансиране. На практика всяко евро, което ще бъде инвестирано в България от Брюксел, ще бъде подлагано на оценка за риска от корупция. Очакваме да започне и действието на Европейската прокуратура, която да следи активно за нарушения с европейските фондове.

Състоянието в България, това, което демонстрира правителството, и протестите от лятото на миналата година са ясен индикатор за системно negliжирани проблеми. Европейските средства трябва да бъдат инвестирани целесъобразно и да не потънат в близки до властта бизнеси и фирми.

Към този момент скандалите, свързани с това правителство, са индикация за бъдещи проблеми с този поток на финансиране от ЕС. Състоянието с върховенството на правото, корупцията и съмненията за зависимости от правителството бизнеси ще бъдат

пречка средствата да стигнат до всеки български гражданин и той да има възможността да се ползва от тях

В Европа се очертават една нова икономика и нов вид на растеж, базиран на дигиталните и зелени технологии. Затова са необходими нови умения, за да можем да се адаптираме към новия пазар на труда. Трябва да инвестираме в образование, квалификация и нови умения. И нещо много важно, България трябва да спре да се представя като дестинация с евтина работна ръка. Не ни трябва още от същото. Икономическият растеж на бъдещето ще се постига чрез инвестиции в иновации, висока добавена стойност и по-ефективна конкурентоспособност.

МИТЪО МАРИНОВ

- Г-н Новаков, кога да очакваме одобрение за европейските средства по националния ни план за възстановяване?

- Шансът, който имаме в момента с европейското финансиране, се пада един път на поколение и ние сме длъжни да се възползваме в максимална степен от него. Финансирането, с което разполагаме, са 29 млрд. евро. Това означава, че за 7 г. ще имаме по 8-9 млрд. лв. на година европейски инвестиции в България.

Ето това е шанс един път на поколение, от който трябва да се възползваме. Ако трябва да сме конкретни за плана за възстановяване и устойчивост, той вече беше представен от вицепремиера Дончев. Правителството и екип от експерти са работили по него. Хубавото е, че той беше представен на няколко пъти в различни негови части. Неправителствен сектор, заинтересовани страни, бенефициенти, бизнес, браншови организации и всеки да може да се включи и да направи своите предложения. Така отразява гледната точка на всички заинтересовани. Планът беше представен напук на това, че доста дълго време слушахме, най-вече от опозицията, как България ще изпусне европейско финансиране. Не е така. България е една от първите, които си изпратиха плана. Не само това, ами и предварителната оценка на ЕК е положителна. Чакаме официално одобрение в края на пролетта, началото на лятото.

- Има ли възможност да ни бъде намалена сумата или да бъде отказана?

- Поначало европейското финансиране се отпуска срещу нещо - реформи, постигане на цели. Така че хипотеза, в която не си отговорил на изискванията на даден проект и да трябва да върнеш част, винаги съществува. Но историята в последните 10 г. ни показва, че кметовете, университетите,

бизнесът са се научили да работят с европейско финансиране и риск България да загуби евросредства няма

- Кое е основното перо, в което трябва да бъдат инвестирани тези милиарди за възстановяване на икономиката ни?

- Хубавото е, че те са без аналог. Те са за всяка сфера на живота. Трябва да отчетем, че значителна част от тях са за опазване на околната среда. Свързани са с намаляване на вредните емисии от производства и транспорт. Свързани са със заетост. Огромна част са за дигитални умения. От този план за възстановяване и развитие 900 млн. са само за конкурентоспособност, малък и среден бизнес. 190 млн. е програмата с ваучери за изграждането на цифрови умения у хората, които имат желания за това.

И парите за земеделие няма да намалее. Пари за довършване на пътни артерии също. За жп линии също. За пръв път имаме 2 отделни оперативни програми. Едната е за наука, другата - за образование. От една страна, може да получат финансиране научните работници, хора, които изобретяват нови продукти. От друга страна, ако искаш да финансираш университетите, можеш да се възползваш само от тази програма, която е за образование и инвестиции в студенти и преподаватели.

- Може ли пряко всеки гражданин да се възползва от тези суми?

- Икономически активните или част от неправителствения сектор, разбира се.

Индиректно, това са пари, които ще достигнат до всеки един. Те не са предназначени на калпак,

но неправителствения сектор може да уча-

Андрей Новаков, евродепутат от ЕНП/ГЕРБ:

Трябва да мечтаем по-дръзко, пари има

тва, студентите също, младите фермери, могат и служителите във ведомствата и институциите, преподаватели, млади учени, млади учени от БАН, въобще много хора са, които могат индивидуално да се възползват. В общ план обаче, когато чрез плана за възстановяване и развитие инвестираш в метрото, ще го ползваш всички и така всеки един ще се докосне до това европейско финансиране.

- Сигурно има подозрения, че това е една голяма хапка, която някой може да си прибере в джоба. Как ще отговорите на съмненията, че някой ще открадне част от парите?

- За съжаление, преди 15-16 г. хората са се нагледали на какво ли не и сигурно има основание да се съмняват. Длъжен съм да дам няколко числа за последните години. Според Европейската сметна палата България е една от държавите, които имат най-ниско ниво на грешка. Разбира се, случаи как ОЛАФ е разследвал закупуването на джипове по време на служебното правителство на президента Радев не помагат, но в общия случай България е доказала, че може да управлява европейски средства. Аз съм в комисията по контрол на бюджета и страната ни в сравнение с много други, макар да знам, че това никога няма да се превърне в новина, се справя доста по-добре.

- Безплатен обяд няма. Какво ще ни коства да похарчим тези евросредства?

- Всеки евроцент се отпуска срещу реформи и постигане на цели и ако не успееш, не можеш да се възползваш.

Ще ни коства много усилия да се модернизираме,

да подобрим услуги, въобще да наваксаме изоставане в някои сектори.

Трябва да мечтаем по-дръзко. Пари има. Свикнали сме да чуваме обратното. Ето сега това се промени. Оттук нататък отговорността не е само на правителството, което и да е то. Защото тук говорим за следващите 10 г. - следващите 2 правителства и половина. Не говорим само и за кметовете, а за всички, които ще могат да кандидатстват. За малки фирми, средни, земеделци, хора, които работят във високотехнологични компании.

- България - Швейцария на Балканите. Възможно ли е това?

- Не бих го казал така. Искам България да е България на Балканите и тя да е притегателният център тук. Да е незаобиколим фактор. Това е изпълнимо. Не мога да кажа колко време ще отнеме. Това е въпрос на усилията на много хора, но не мисля, че е невъзможно, и нищо няма да загубим, ако просто започнем да мечтаем.

Можем с това финансиране да изстреляме български сателит. Нека учените да кажат, но можем да създадем български мобилен телефон. Можем да направим електроавтомобил или да предложим нови батерии за вече съществуващи електроавтомобили, които да издържат 10% повече. Нещо, което да можем да продаваме по цял свят и да направим живота на хората по-добър, а държавата по-богата.

Можем с това финансиране да създадем български телефон, електромобил или дори да изстреляме български сателит

(Продължение от II стр.)

„Мисля, че дебатът в България е точно за това. Защото става дума за промяна на цялата система на европейските фондове. Подходът сега ще е с кредити - 750 милиарда евро от финансовите пазари, които ще трябва да върнем. За да можем да ги върнем, имаме три варианта. Първият е да направим националните вноски много по-високи. Не мисля, че страните членки биха се съгласили. Второто решение е да намалим размера на финансиране на политиките. Третото решение е да създадем нови собствени ресурси на ЕС“, посочи полският политик и разкри, че за мнозинството в Евро-

Ян Олбрихт:

Дебатът не е само...

парламента третото решение е единственото възможно.

„Ако създадем нови собствени ресурси на ЕС, съюзът ще бъде различен. ЕС ще бъде по-силен.

ЕС ще бъде значим играч на финансовите пазари

Моля, не забравяйте, че днес нямаме дефицит в европейския бюджет. Такъв не съществува. Системата обаче вероятно ще се промени. Така че целият де-

бат за европейския фонд за възстановяване не е само за пари, с които да се осъществи това възстановяване. Той е за промяната на системата и за използването на възможността да променим тази система“, каза Олбрихт.

Той изрично подчерта, че Фондът за възстановяване ще бъде създаден само ако всички национални парламенти ратифицират решението за собствени-

те ресурси. Без това да се случи единодушно, фонд няма да има. Още повече - ако няма фонд, няма да има и национални планове за възстановяване.

„Това, от което се опасявам, е, че много често в държавите членки, във вашата страна, както и в моята Полша, хората мислят, че парите са на масата. Те са налични и всичко е готово. Не. Не е така. Планът за възстановяване все още не е много сигурен. Затова от политическа гледна точка не мога да изключа възможността някои национални парламенти да се опитат да размислят, за да спрат или забавят процеса. Оп-

тимистично казано, трябва да сме готови през април. Ако националните парламенти гласуват през април най-късно, планът за възстановяване ще може да започне да работи. Смятаме, че ако всичко е наред, парите може да дойдат през третото тримесечие на годината - юли, август, септември. Това е оптимистичната прогноза“, каза евродепутатът.

„Времето тече и остава все по-малко и по-малко. Мисля, че имаме много работа за вършене - да подготвим плана, да бъде приложен и т.н. Необходимо е политическо решение възможно най-скоро“, завърши Ян Олбрихт.

ВЛАДИМИР СИРКАРОВ

ЖУРНАЛИСТ И ФИНАНСОВ АНАЛИЗАТОР

Светът се намира в изключително сложна ситуация. Ставаме свидетели на едновременно разгръщане на здравна, икономическа и социална криза. Това поставя на изпитание възможността на домакинствата, бизнеса и държавата да се справят бързо и ефективно с икономическите предизвикателства. Правителствата наложиха и налагат мерки за ограничаване на пандемията от COVID-19, което води до сериозни проблеми на трудовия пазар, частните инвестиции, кредитната активност, социалните системи. Политическият отговор в тази ситуация е развързване на държавните харчове и структурирането на различни по вид и мащаб механизми за подкрепа.

Тези действия носят след себе си все по-големи фискални тежести на правителствата, които резултират в трупането на държавни дългове. В подобна напрегната обстановка европейските страни отправиха искания към Брюксел за допълнителна финансова подкрепа. Резултатът беше приемането на рекордно голям бюджет на ЕС. Така наречената Многогодишна финансова рамка за периода 2021-2027 г. надхвърли 1 трлн. евро. Сумите за България също са доста сериозни. През новия програмен период страната ни може да получи почти 18 млрд. лв. без националното съфинансиране. Този бюджет ще се управлява през оперативните програми, близо 4 млрд. лв. по програмата за развитие на селските райони и почти 10 млрд. лв. по линия на директните плащания.

Пакетът от инструменти, известен като „Следващо поколение ЕС“ (2021-2024 г.) от Плана за възстановяване на Европа, е на стойност от близо 750 млрд. евро. 390 млрд. евро от тях ще са под формата на безвъзмездна помощ (грантове), докато останалите 360 млрд. евро представляват заеми (кредитни инструменти). България ще има достъп до над 12 млрд. лв. безвъзмездно и близо 9 млрд. лв. чрез заеми, ако се прецени за нужно.

За получаването на тези пари правителството ще изготви Национален план за възстановяване и устойчивост. В този план България трябва да покаже визия за икономическо възстановяване на база реформи и ефективно разходване на средствата. Може да се каже, че основните цели на плана са адекватни на сложната ситуация в момента и бъдещите предизвикателства. Разбира се, основната цел е бързото възстановяване на икономиката и социалните системи, породени от ограничителните мерки по линия на COVID-19 пандемията. Идеята на това допълнително финансиране е прилагането на широк набор от мерки и политики, които да са генерирани от националните правителства, но валидирани като целесъобразни от ЕК. Настояването за пълна прозрачност, механизми за ефективен контрол и даването на пари в замяна на реформи са много важни изисквания.

Преди броени дни вицепремиерът Томислав Дончев и неговият екип изнесоха втората редактирана версия на Плана за възстановяване и устойчивост, която все още е работна. В новата версия се виждат осезаеми промени. Една от най-съществените такива е сериозното намаляване на средствата (с 300 милиона лв.) за санирането на жилищни сгради. От друга страна,

се планира структурирането на три големи фонда за директна помощ на бизнеса

Подобно ребалансиране на средства е правилно решение в ситуация на икономико-социални дисбаланси и несигурност.

Ликвидната подкрепа за малките и средните предприятия също е полезно перо в плана. Подобни мерки ще подкрепят оперативното стабилизиране на компаниите и ще помогнат в процеса по декарбонизацията на икономиката. Малките и средните предприятия трябва да са приоритет при разпределението на европейските средства, защото те са гръбнакът на българската икономика. Добре е, че се засягат и теми като „предприемачество“ и „умения и иновации“, защото тези думи са ключови за бъдещото производство и предлагане на стоки и услуги с по-висока добавена стойност.

Зеленият преход заема водещо място в плана, което не е много далновидна поли-

Какво да правим с парите от Европа?

тика по време на криза. Амбициозните цели на Зелената сделка са с огромна политическа подкрепа в Европа и харчовете по тази линия ще са колосални. Много хора не разбират, че битката за по-чиста околна среда минава през икономически и технологичен прогрес.

Проблем е, когато се опитваш да форсираш зелени реформи по време на пандемия,

и още повече с напълно доминиращото участие на публични средства. Това е обречено на неуспех, защото подобен тип реформи носят допълнителни разходи за бизнеса, особено в краткосрочен план. Активното имплементиране на зеления преход трябва да започне след пълното възстановяване на икономиките на Стария континент. Икономическата конюнктура е ключов фактор и за привличането на частни инвестиции в зелените проекти, защото само с публични средства целите на Зелената сделка няма как да се постигнат.

В новата рамка за Регионално развитие и сближаване след 2020 г. има доста положителни насоки. Иновации, цифровизация, икономическа промяна и подкрепа за малките и средните предприятия, заедно с изграждането на стратегически транспортни и цифрови мрежи са безспорни приоритети през следващите години. Акцентът върху железопътния транспорт също е далновиден, защото покрива както чисто икономически цели, така и зелената компонента в уравнението. Това е начинът, по който да се обвърже икономическата целесъобразност с налаганите на всяка цена зелени политики.

През призмата на европейските пари трябва все повече да се наблегне на стратегията за децентрализация. С промени в структурата и функционирането на местното самоуправление може сериозно да се подобри ефективността в разходването на публични ресурси. Общините са много по-близо до локалните проблеми, което означава възможност за по-адекватни мерки, данъчно облагане, по-качествено таргетиране на публични трансфери. Казусът с децентрализацията е основно в полето на финансовата такава. При наличие на повече ресурси общините ще имат възможност за много по-бърза реакция, особено във времена на сериозна икономическа турбулентност.

Със сигурност това не е процес, който може да стане от днес за утре. Общините имат нужда от подобрение по линия на ад-

министративен капацитет и качество на контрола по разходване на средства. Еврофондовете подобриха доста финансовото положение на ниво местно самоуправление, но процесът трябва да се ускори. Стратегията за децентрализация за периода 2016-2025 г. заедно с европейско „рамо“ по отношение на финансирането е добра отправна точка за по-дълбоки реформи в тази сфера.

Подобряването на транспортната и цифрова свързаност са фундаментално важни насоки, но се пропуска още един важен компонент – това е финансовата свързаност. От години се negliжира развитието на българския капиталов пазар, което е стратегическа грешка на всички правителства от прехода насам. Създаването на по-дълбока свързаност на Българската фондова борса (БФБ-София) с европейските пазари ще има много позитиви в дългосрочен план. Инвестициите в БФБ-София и Централния депозитар ще спомогнат за възможностите по-сериозни чуждестранни инвестиции да се насочват към България. Развит капиталов пазар дава огромни преимущества за бизнеса и алтернативни инвестиционни възможности за гражданите.

Важно е да отбележим, че

европейските средства не са панацея за решаване на икономическите проблеми

и най-добрият начин за подкрепа на бизнеса. Всъщност европейските фондове внасят сериозни изкривявания в конкуренцията както на местно, така и на европейско ниво. Често усилията на компаниите се насочват към усвояване на средства, отколкото към предлагането на пазара на качествени продукти и услуги. Има риск и от създаването на зависимост към европейските пари, макар че делът им от БВП не е толкова съществен.

Въпреки всичко това сегашната конюнктура не позволява на България да не се възползва и да не търси по-сериозни средства от ЕС. Намираме се в криза и допълнителните финансови стимули са важни най-вече в конкурентната битка с другите национални икономики. А икономическите резултати имат огромни социални и политически измерения. Това, което може да се направи, е европейските пари да се разпределят умно и прозрачно. Звучи тривиално, но това са условията, които могат да превърнат парите от Европа в допълнително гориво за устойчив икономически ръст.

Акцентът върху жп транспорта е далновиден, защото покрива както чисто икономически, така и зелени цели

МАРИЯНА БОЙКОВА

Шок в положителна посока за България е вливането на 12,368 млрд. лв. европейски инвестиции по Плана за възстановяване и развитие до края на 2026 г. Това е записано в оценката на втория му вариант, който още е в процес на приемане. Финансовият пакет, от който страната ни може да се възползва, е около 6,217 млрд. евро грантове и 4,549 млрд. евро заеми. Засега не се предвижда страната ни да прибегва към кредити.

Преди дни на онлайн конференция за плана еврокомисарят по сближаване и реформи Елиза Ферейра заяви, че възможностите, които носят

бюджетът на ЕС и Планът за възстановяване на обща стойност 1,8 трилиона евро, се случват веднъж на поколение

Сумата за България от ЕС до 2027 г. е общо 21,5 млрд. евро (в тях влизат парите за новия програмен период, новите финансови инструменти за преодоляване на пораженията от пандемията, както и финансиране на зеления преход).

В близките 6 години икономиката и животът на българите ще бъдат подпомогнати с едни много, много пари. Първите са тези 12,368 млрд. лв., които ще влязат много по-скоро, отколкото финансирането по оперативните програми. В Механизма за възстановяване и устойчивост, който ще осигури финансирането, е записано, че първите години са особено важни, тъй като 70% от грантовете трябва да бъдат договорени до края на 2022 г., а останалите 30% - до края на 2023 г. Последните плащания по този инструмент са предвидени до края на 2026 г. Предвижда се възможност за предварително финансиране в рамките на 10% още през тази година. Така че в ударената от COVID-19 икономика ще могат да влязат авансово още тази година над 1,2 млрд. лева, извън грантовете по оперативните програми.

Преди това до края на април България ще представи своя план в Еврокомисията, в който е записала цели, реформи и инвестиции в четири стълба: „Иновативна България“, „Зелена България“, „Свързана България“ и „Справедлива България“.

Между първия вариант на плана, публикуван на 30 октомври миналата година, и втория, който бе оповестен на 8 февруари, са получени 90 предложения от работодатели, синдикати, неправителствени организации. До внасянето му в ЕК могат да настъпят още промени. *(Откъде се отнемат пари и къде отиват – виж инфографиката на X стр.).*

Какво се промени? В стълба „Иновативна България“, в първия му вариант, бяха предвидени 20% от инвестициите. След обсъждането му и реакциите от бизнеса процентите станаха 25,8%. При него е и най-голямото увеличаване на ресурсите. „Зелена България“ първоначално поглъщаше 37% от парите, квотата е намалена на 34,8%. „Свързана България“ щеше да бъде финансиран с 22%, ресурсът е увеличен с половин процент - 22,5. „Справедлива България“ е с дял 16,9% от парите в плана, беше 21%, при него намалението е най-осезаемо.

Във варианта след общественото обсъждане се прави

опит да се съвместят новите хоризонти – зеленият преход, дигитализацията и иновативната икономика, с инвестиции в остаряла инфраструктура,

която поглъща милиони и милиарди.

За стълб „Иновативна България“ са предвидени 3,1793 млрд. лв., при 2,2319 млрд. в първия вариант. В сектора „Образование и наука“, който е част от иновациите и е с общ бюджет от 1,497 млрд. лв., са записани за инвестиране 552 млн. лв. в изграждане на STEM среда в училищата. Амбициозната задача, която е свита с близо 100 млн. лв. в сравнение с първия вариант, е за създаване на STEM центрове в училищата - лаборатории, зали за роботика и пространства за електронно съдържание, съвременни дигитални работилници, добиване на знания с добавена виртуална реалност и др. В същото време други едни 604,6 млн. лв. са за модернизирани на образователните институции, за чисти ремонти на детски градини и училища, нещо, което би трябвало да е факт.

Шок с 12,37 млрд. лв. в икономиката, но в положителна посока

Какво се очаква от милиардите вложения

(Втори вариант на Плана за възстановяване и устойчивост на България)

Основната цел на Плана за възстановяване и устойчивост е икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от пандемията с COVID-19. Предвижда реформи и инвестиции, които да доведат до растеж и до приближаване на икономиката и доходите до средноевропейските. Планът полага основите за зелена и цифрова трансформация на икономиката.

РАСТЕЖ

Ръст на БВП за 2021-2025 г. с натрупване

21,7%

БВП на глава от населението в СПС (стандарт на покупателната способност) за 2025 г.

62% от средния за ЕС

Коефициент на безработица през 2025 г.

21,7%

ЗЕЛЕН ПРЕХОД

За него са предназначени 47% от европейското финансиране за България по плана. Цели се постигане:

24%
Дял на енергията от възобновяеми източници в брутно крайно потребление на енергия през 2024 г.

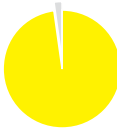
10%
Намаление на енергийната интензивност на икономиката за периода 2021-2024 г. с натрупване

10%
Намаление на въглеродната интензивност на икономиката за периода 2021-2024 г. с натрупване

ЦИФРОВ ПРЕХОД

Планът предвижда повече от 28% от общите предвидени разходи за:

98%
Гигабитова свързаност през 2025 г. - от населението на страната

50%
Дял от населението с поне основни умения в областта на цифровите технологии през 2025 г.

35%
Внедряване на цифрови технологии в предприятията през 2025 г.

В сферата на обучението, в която всички подобласти парите са намалени, е вкаран нов проект за 279,5 млн. лв. - за придобиване на цифрови умения от възрастни хора и създаване на онлайн платформа за тях.

Предвижда се

безработни и заети да получават цифрови знания, като за обучението им ще се издават електронни ваучери

След получаване на базови цифрови умения те ще получават електронни сертификати. Вторият проект е виртуалната платформа за онлайн обучение и дигитални клубове в читалища, библиотеки, бюро по труда, общински сгради и др., в които ще има наставници, ще съдействат за придобиване на дигитални умения.

С интервенцията се цели да се повлияе за преодоляване на изключително ниските нива на базови цифрови умения и компетенции, което е възпиращ фактор в процеса на икономическа трансформация и заплаха за „цифрово изключване“.

Най-голямата и мощна новост е в сектора „Интелигентна индустрия“ на стълба „Иновативна България“. Странно, но в първия вариант на плана инвестиции в бизнеса почти липсваха. Записани бяха 490 млн. лв. за индустриалните паркове и за инфраструктурата им, които после бяха намалени на 416,5 млн. 100 млн. лв. бяха предвидени за проекти за рециклиране, от които по-късно се отказаха.

След реакцията на бизнеса се намериха 900 млн. лв., след свиване на други инвестиции, които да са за икономическа трансформация на малкия и на средния бизнес. Разчита се на допълващо частично съфинансиране на стойност 828 млн. лв. Или общо

бюджетът е 1,728 млрд. лв. за трансформация на икономиката

Мотивите са, че българските предприятия се затрудняват да се възползват пълноценно от възможностите, предлагани от новите цифрови технологии - едва 6% от малките и средните предприятия продават онлайн (средната стойност за ЕС е 17%), 3% от тях продават зад граница и едва 2% от техния оборот идва от търговията онлайн. Друг съществен проблем на българските предприятия е ниското ниво на производителността на ресурсите - през 2019 г. тя е била 0,3288 евро/кг, при 2,1 евро/кг средно за ЕС.

Програмата се състои от три фонда: „Технологична модернизация“, „Зелен преход“ и „Дигитализация“.

Фонд „Технологична модернизация“ е за високотехнологични компании. Ще има две процедури. Първата е за въвеждане на нови технологии и за технологично обновление на производствения процес с ноу-хау, софтуер и машини от следващо поколение. Втората процедура е за ниско и средно технологични компании, като се разчита на проекти за нови технологии или иновации и закупуване на ново технологично оборудване за тази цел за ниско и средно технологични компании. Целта е те да придобият пазарно иновативно предимство, гъвкавост, ефективност и оригиналност за диверсификация на производството. Планирани са 400 млн. лв. от Инструмента за възстановяване и устойчивост, които да активират още 570 млн. лв. частни инвестиции.

Фонд „Зелен преход“ предвижда инвестиции за изграждане на нови ВЕИ от малкия и средния бизнес за собствени нужди, както и локални съоръжения за съхранение на електроенергия. Второто направление на този фонд е подкрепа за внедряване на екологични решения и технологии от въглеродоинтензивните сектори. Планирани са 250 млн. лв. от Инструмента за възстановяване и устойчивост, които се очаква да привлекат и 237,5 млн. лв. частни инвестиции.

Фондът „Дигитализация“ ще подкрепя решения от началните два етапа на дигитализация (първо ниво „Компютризация“ и второ ниво „Свързаност“), както и подкрепа за въвеждане на мерки за осигуряване на киберсигурност на предприятията. Обект на подпомагане ще бъдат малки и средни предприятия от всички сектори на икономиката, а подкрепата ще се реализира чрез ваучери. Фондът ще подпомага и създаването на дигитални иновационни хъбове, като допълва изграждането на Европейската мрежа от иновационни хъбове чрез изграждане на местна регионална мрежа. Финансовият ресурс е 250 млн. лв. от Инструмента за възстановяване и устойчивост, които се очаква да привлекат 21 млн. лв. частни инвестиции.

Другите големи промени са в сферата на нисковъглеродната икономика и в транспорта. *(За тях виж IX стр.)*

В „Устойчиво селско стопанство“ са отделени 895,2 млн. лв., като големите пари - 847 млн. лв., са за държавния хидромелиоративен фонд - за ремонт на канали, помпени станции и прочее, които са затлачени, и не-реализирани модернизации. И само 23,8 млн. лв. за дигитално земеделие - от фермата до трапезата.

В „Местно развитие“ внушителните 606,3 млн. лв. отиват в модернизации на ВиК системи и за пречиствателни станции за отпадни води в населени места между 2000 и 10 000 жители. В предишния вариант сумата беше общо 575 млн. лв. 134,8 млн. лв. ще се влагат в цифровизация за комплексно управление, контрол и ефективно ползване на водите. 150,6 млн. лв. са за изграждане на цифровата ТЕТРА система и радиорелейна мрежа на МВР за координация на държавните администрации за превенция и противодействие на престъпността, корупцията и за реакции при аварии и бедствия.

48 инвестиции и 31 реформи за възстановяване

48 инвестиции и 31 реформи са записани в Плана за възстановяване и устойчивост, в които ще се инвестират 12,368 млрд. лв. Структуриран е в 4 стълба:

СФЕРИ			
 „Иновативна България“ В първия вариант бяха предвидени 20% от ресурсите. След реакциите от бизнеса те станаха 25,8%. 3,1793 млрд. лв. при 2,2319 млрд. по първоначалния план	За „Образование и наука“ са предвидени 1,4974 млрд. лв. при 1,4319 млрд. лв. първоначално. ■ До 552,4 млн. лв., от 650 млн. лв., са намалени вложенията в най-големия проект – изграждане на STEM среда в училищата. ■ 604,6 млн. лв. са за модернизиране на образователните институции при първоначално 711,9 млн. лв. ■ 279,5 млн. лв. са за обучение и онлайн платформа за възрастни. Това е нова мярка. ■ От 70 на 60 млн. лв. са намалени парите за центрове за личностно развитие на ученици и младежи.	В „Научни изследвания и иновации“ ще бъдат инвестирани 365,4 млн. лв. при първоначално 410 млн. ■ 318 млн. лв. са за икономическо възстановяване и трансформации чрез наука и иновации при 410 млн. в първия план. ■ 47,4 млн. лв. са за нов проект – повишаване на иновационния капацитет на БАН в зелени и цифрови технологии. 	За „Интелигентна индустрия“ са предвидени 2,145 млрд. лв., това са инвестиции в бизнеса. От тях 1,3165 млрд. лв. са европейски грантове и 828,5 млн. лв. – национален дял. В стария вариант сумата беше 590 млн. лв. ■ От 490 на 416,5 млн. лв. са намалени парите за индустриалните паркове и инфраструктурата им. ■ 900 млн. лв. в програма за икономическа трансформация на малкия и на средния бизнес в голямата промяна. Те ще бъдат в 3 фонда – технологична модернизация, зелен преход и дигитализация. ■ Отпадат 100 млн. лв. за преход към кръговата икономика – най-вече за рециклиращи технологии.
 „Зелена България“ Първоначално поглъщаше 37% от парите, намален е на 34,8%. 4,532 млрд. лв. при 4,499 млрд. по първоначалния план	„Нисковъглеродна икономика“ - предвидени са 3,6043 млрд. лв., като 227,3 млн. са национално финансиране. <i>(Как се разпределят парите от това перо - виж другата инфографиката на X стр.)</i> 	„Биоразнообразие“ - инвестициите са 32,3 млн. лв. за опазване на зоните от мрежата „Натура 2000“. Първоначално бяха 38 млн. лв. 	„Устойчиво селско стопанство“ - отделени са 895,2 млн. лв. ■ 847,5 млн. лв. са за реконструкция, възстановяване и модернизация на държавния хидромелиоративен фонд. ■ С 23,8 млн. лв. ще се дигитализират процесите от фермата до трапезата. В първия вариант сумата беше 102 млн. лв.
 „Свързана България“ Ще бъде финансиран с 22,5%, увеличен е с половин процент. 3,7 млрд. лв. при 2,675 млрд. по първоначалния план	„Цифрова свързаност“ - влагат се 1,005 млрд. лв., от които 685,1 млн. лв. са грант и 320 млн. лв. - инвестиции от частните оператори. Вложенията са за широкомащабно разгръщане на цифрова инфраструктура. В първия вариант бяха предвидени 805,9 млн. лв. 	„Транспортна свързаност“ - 1,806 млрд. лв. В първия вариант парите бяха 1,048 млрд. <i>(За проектите в транспорта виж инфографиката на X стр.)</i> 	„Местно развитие“ - бюджет 891,7 млн. лв., при 884,2 млн. при първия вариант. 121,3 млн. са национално финансиране. ■ 606,3 млн. лв. са за ВиК системи и пречиствателни станции за отпадни води в населени места между 2000 и 10 000 жители. В предишния вариант сумата беше общо 575 млн. лв. ■ 134,8 млн. лв. ще се влагат в цифровизация за комплексно управление, контрол и ефективно ползване на водите. Първоначалната сума беше 158,6 млн. лв. ■ 50,6 млн. лв. са за изграждане на цифровата ТЕТРА система и радиорелейна мрежа на МВР.
 „Справедлива България“ е с ресурс 16,9%, беше 21%. 2,171 млрд. лв. при 2,5535 млрд. при първоначалния план	„Бизнес среда“ ще получи 533,2 млн. лв., от които 69,5 млн. са национално финансиране. В тази област инвестициите са в 10 проекта. ■ 192 млн. лв. са за пакет от мерки за дигитализация на системите на съдебната власт. Най-голямата сума – 128,8 млн. лв., е за устойчивост на политиките в сигурността и противодействие на корупцията в системата на МВР. Новото са 36 млн. за информационната и комуникационната инфраструктура на прокуратурата. ■ 11,4 млн. лв. са за 2 нови проекта за електронизация на строителния сектор - за инвестиционно проектиране и за единна информационна система по устройство на територията. ■ 192 млн. лв. са за изграждане на система за електронна идентификация и персонализацията ѝ в българските лични документи. Срокът е 2023 г. ■ 127,5 млн. лв. са за дигитализиране на информационни масиви в администрацията, съдържащи регистрови данни и е-удостоверяване от регистри в Агенцията по вписванията, Националния осигурителен институт и в общинските администрации.	„Социално включване“ - 963,5 млн. лв., от които 19,6 млн. лв. национално съфинансиране. ■ 753 млн. лв. са за подкрепа за деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания. В първия вариант сумата беше 755 млн. ■ 24 млн. лв. отиват за лична мобилност и достъпност за хора с трайни увреждания. Парите първоначално бяха 150 млн. лв. ■ 23,1 млн. лв. са за предприятия на социалната и солидарната икономика. ■ 96,7 млн. са за култура и творчески индустрии, с 66,7 млн. се дигитализират музейни, библиотечни и аудио-визуални фондове, първоначално сумата бе 120 млн. Отпаднаха са 80 млн. лв. за програма за обучение на възрастни и 60 млн. за достъп до европейски културен обмен и съдържание.	„Здравеопазване“ - 674,5 млн. лв. при 788 млн. в първия вариант. ■ 578,9 млн. лв. са за модернизация на държавни и общински болници и за иновативни технологии. Първоначално сумата беше 607,1 млн. лв. ■ 56,7 млн. ще се инвестират в развитие на националната система за спешно повикване – телефон 112. ■ Инвестиции ще има за обучение на специалисти за терапия при острия мозъчен инфаркт, който е втори по смъртност и първи по инвалидизация, за модернизация на психиатричната помощ, за национален регистър за превенция и проследяване на онкологичните заболявания. Отпаднаха са 73,7 млн. за укрепване на Института на МВР.

МАРИЯНА БОЙКОВА

3,604 млрд. лв. са отделените инвестиции в Плана за възстановяване и устойчивост за нисковъглеродна икономика. От тях 3,377 млрд. лв. са европейско финансиране и 227,3 млн. лв. национално. В плана за първи път се появяват газопроводи, по които да се пренася и водород, както и пилотни проекти за производството му. Такива цели няма дори в проекта за нова енергийна стратегия.

Основните реформи в плана, които се отнасят за енергетиката, са създаването на национален фонд за декарбонизация и разработване на дефиниция на „енергийна бедност“ за домакинствата.

Фондът тепърва ще се структурира, но идеята е

да предлага продукти, съчетаващи безвъзмездна помощ и финансови инструменти, като се привличат банки

Не става ясно откъде ще е безвъзмездното финансиране, но целта е подпомагане на крайни клиенти за енергийноефективни мерки и за възобновяеми източници.

Колкото до дефинирането на „енергийна бедност“, това е задача от 2016 г. и е условие за либерализацията на пазара на електроенергия, която и до днес не е изпълнена. За нея отговаряха социалното и енергийното министерство. Странно е, че се появява като реформа в Плана за възстановяване. Той прехвърля ангажимента на работна група с представители от Министерството на енергетиката, Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Агенцията за устойчиво енергийно развитие, социалното ведомство е извадено от задачата.

В какво са инвестициите?

Големите пари - 2,165 млрд. лв., са за енергийна ефективност в сградния фонд, при 3 млрд. в първия вариант. От тях 1,427 млрд. лв. са насочени за обновяване на жилища, първоначално бяха 1,728 млрд. лв., но парите са орязани с близо 300 млн. лв. Това е нещо като продължение на националната програма за саниране. Ще се изгражда и нарочна информационна система с база данни за наблюдение и отчитане на процеса на обновяване на жилищните сгради. Все още не е решено дали ще се изисква от хората да участват със свои пари в обновяването на блока си. Но при националната програма, за която бяха отделени 2 млрд. лв. от бюджета, такова изискване липсваше.

354,4 млн. лв. са отделени за обновяване на държавни и общински сгради и 282,2 млн. лв. за енергийна ефективност в сгради в сферата на производството, търговията и услугите.

Нов елемент в редактирания план са 33,3 млн. лв. за енергийна ефективност в еднофамилни сгради, които не са топлофицирани или газифицирани, като 20 млн. лв. са грант от Механизма за устойчивост и развитие.

Първата мярка е

подмяна на отоплителните уреди с термопомпи

с висок клас на ефективност. Максималният размер на безвъзмездното финансиране на отделно домакинство е 50% от стойността на термопомпата, но не повече от 1050 лв., а за домакинство, което получава енергийни помощи - 100% от стойността на термопомпата, но не повече от 2100 лв.

Изграждане на слънчеви системи за битово горещо водоснабдяване е втората мярка за подпомагане. Максималният размер на безвъзмездното финансиране на домакинство е 50% от стойността на системата, но не повече от 1250 лв., а за домакинство, което получава енергийни помощи - 100% от стойността на системата, но не повече от 2500 лв.

Третата мярка е изграждане на фотоволтаични системи до 3 киловата. Максималният размер на безвъзмездното финансиране е 50% от стойността на системата, но не повече от 4000 лв., а за домакинство, което получава енергийни помощи - 100% от стойността на системата, но не повече от 8000 лв. Периодът на изпълнение е 2021-2024 г.

За първи път в планове и програми се предвиждат грантове за еднофамилни къщи.

Чисто нов вид инвестиция са 477,2 млн.

За зеления преход - 3,6 млрд. лв. най-вече в саниране и водород

Газовата връзка с Гърция, която сега се строи, ще се свърже с газопроводите към трите въглищни централи в Маришкия басейн.

лв., заделени

за изграждане на инфраструктура за пренос на водород и нисковъглеродни газообразни горива

за захранване на електроцентрали и други потребители във въглищни региони в България. С парите ще се изградят 125 км нови газопроводи, подходящи за пренос на водород и нисковъглеродни газообразни горива, за захранване на ТЕЦ „Марица-изток 2“, „КонтурГлобал Марица-изток 3“, „Ей И Ес - 3С Марица-изток 1“ и други потребители в маришкия въглищен басейн. Предвижда се и захранване на ТЕЦ „Бобов дол“ и други потребители в региона, като газопроводите до тях са около 50 км. Новите тръби ще бъдат свързани с газопрееносна мрежа на „Булгартрансгаз“ и с IGB (интерконектор Гърция - България). За първи път се обявява инвестиция, която предвижда захранване с газ (на първо време) на Маришкия басейн, което е и намек за замяна на въглищата в трите централи с друго гориво.

И втора иновационна инвестиция е предвидена в плана за енергетиката - 78,2 млн. лв. (39,1 млн. лв. за сметка на инструмент за възстановяване и устойчивост) за подпомагане на пилотни проекти за производство на зелен водород и биогаз. Водородните технологии още не са развити и комерсиализирани, затова проектите ще бъдат насочени към сътрудничество между науката и индустрията. Разчита се те да позволят въвеждането на зелен водород и биогаз с приложение в индустриални производства, както и бъдещото им използване в транспорта и за производство

на електрическа и топлинна енергия.

511 млн. лв. се вливат за дигитална трансформация на системите на Електроенергийния системен оператор в условията на нисковъглеродна икономика, 467 млн. от тях са грант. Сериозната сума, заделена за системния оператор, е заради нестабилността на възобновяемите източници - фотоволтаици и вятърни централи, и изискванията за гъвкавост на управлението на мрежите.

Традиционно европари отиват за обновяване на външното осветление - 352,3 млн. лв. Условието за проектите е 50% грант и 50% безлихвени кредити от бъдещия национален фонд за декарбонизация. В първия вариант на плана този проект беше към програмата за енергийната ефективност в сградния фонд, а сумата - 452,3 млн. лв. В новия е свита със 100 млн. лв.

Парите за транспортните проекти:

Транспортна свързаност е елемент от стълба „Свързана България“, който е с бюджет 3,7 млрд. лв. Най-големият сектор за финансиране в него е транспортът - 1,806 млрд. лв., от които 1,309 млрд. лв. са пари от ЕК, а 498,3 млн. лв. са национално финансиране.

Една част от грантовете са насочени към остарелия жп транспорт у нас. За цифровизация му са предвидени 267,7 млн. лв., инвестицията е важна, защото е за модернизация на системите за безопасност и за енергийна ефективност по TEN-T мрежата (трансевропейската транспортна мрежа на наша територия).

Предвижда се дори изграждане на соларни панели на гарите за собствено производство на ток

Сумата не е променена от първия вариант. 273,2 млн. ще се инвестират в модернизация на тягови подстанции по TEN-T мрежата и изграждане на система за телеуправление и телесигнализация. Всичко това са стъпки към сигурни и модерни жп линии. Не е избягано и от традицията да се обновяват гарии, за това са заделени 78,8 млн. лв., като в тази сума се предвижда и изграждане на интермодален терминал в Горна Оряховица. Парите са намалени повече от двойно, били са 188 млн. лв.

За първи път е предвидено с европейски пари да се купуват нови влакове. Досега грантове от ЕК са отивали само за мотори за метрото. В плана са отделени 312 млн. лв. за купуване на енергийно ефективен и комфортен подвижен състав. В първия вариант сумата е 320 млн.

Изненадата е вкарването в плана на огромната сума от 762,9 млн. лв. за участъци от третата линия на метрото. Не за първи път участъци от него влизат ненадейно за европейско финансиране. Преди няколко години участъци от метрополитена влязоха в ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“ и тихомълком изместиха модернизацията на жп линията Русе - Варна, която е от времето на барон Хирш. Тази нова инициатива явно е направила впечатление, тъй като еврокомисарката Елиза Ферейра преди дни намекна, че освен метрото има и друг вид транспорт. В частта за транспортна свързаност на плана няма реконструкция на жп линии, което явно прави впечатление.

100 млн. лв. се появили във втория вариант за градска мобилност. Записано е, че са допустими пилотни проекти за доставка на нови екоавтобуси за градски и междуградски транспорт, зарядни станции, интелигентни системи.

В редактирания план са предвидени и 12 млн. лв. за ново управление на безопасността на движението по пътищата, които ще се администрат от Държавната агенция за безопасност на движението.

Зеленият преход, или инвестициите в енергетиката и енергийната ефективност

3,604 млрд. лв. са отделените инвестиции в Плана за възстановяване и устойчивост за нисковъглеродна икономика. От тях 3,377 млрд. лв. са европейско финансиране и 227,3 млн. лв. национално.

В КАКВО СЕ ВЛАГАТ

2,165 млрд. лв.

са за енергийна ефективност в сградния фонд при 3 млрд. в първия вариант

От тях ▼

- 1,427 млрд. лв. за обновяване на жилища, в първия вариант на плана са записани 1,728 млрд. лв.;
- 354,4 млн. лв. за обновяване на държавни и общински сгради, сумата е намалена, първоначално са предвидени 417 млн. лв.;
- 282,2 млн. лв. за енергийна ефективност в сгради в сферата на производството, търговията и услугите;
- 511 млн. лв. се вливат за дигитална трансформация на системите на Електроенергийния системен оператор в условията на нисковъглеродна икономика, 467 млн. от тях са грант.

НОВИ ПРОЕКТИ ВЪВ ВТОРИЯ ВАРИАНТ

- 33,3 млн. лв. за енергийна ефективност в еднофамилни сгради, които не са топлофицирани или газифицирани. 20 млн. лв. са грант от Механизма за устойчивост и развитие.
- 477,2 млн. лв. за инфраструктура за пренос на водород и нисковъглеродни газообразни горива за захранване на електроцентрали и други потребители във въглищни региони в България. 333 млн. лв. са европейско финансиране. С парите ще се изгради нова довеждаща газопроводна инфраструктура, подходяща за пренос на водород и нисковъглеродни газообразни горива, за захранване, от една страна, на ТЕЦ „Марица - изток 2“, „КонтурГлобал Марица-изток 3“, „Ей И Ес - 3С „Марица изток 1“ и други потребители в Източномаришкия въглищен басейн (газопроводи с обща дължина около 125 км), както и на ТЕЦ „Бобов дол“ и други потребители в региона (газопроводи с обща дължина около 50 км) – от друга.
- 78,2 млн. лв. (39,1 млн. лв. за сметка на инструмента за възстановяване и устойчивост) за подпомагане на пилотни проекти за производство на зелен водород и биогаз. Период на изпълнение 2021-2026 г.
- 352,3 млн. лв. за енергийна ефективност на общински системи на външно изкуствено осветление, като условието за проектите е 50% грант и 50% безлихвени кредити от бъдещия национален фонд за декарбонизация. В първия вариант на плана този проект беше към програмата за енергийната ефективност в сградния фонд, а сумата - 452,3 млн. лв. В новия е свита със 100 млн. лв.

Парите за транспортните проекти

Транспортната свързаност е елемент от стълба „Свързана България“, който е с бюджет 3,7 млрд. лв. Най-големият сектор за финансиране в него е тъкмо транспортът. Финансирането, което е определено в плана за него, е 1,806 млрд. лв., от които 1,309 млрд. лв. са пари от ЕК, а 498,3 млн. лв. са национално финансиране.

НОВИ ВЛОЖЕНИЯ ВЪВ ВТОРИЯ ВАРИАНТ

- 12 млн. лв. са за ново управление на безопасността на движението по пътищата, които ще се администрират от Държавната агенция за безопасност на движението по пътищата.
- 762,9 млн. лв. са голямата нова инвестиция, която е вкарана в плана. Тя е за 3-а линия на метрото, като 360 млн. са грант от инструмента за възстановяване и устойчивост.
- 100 млн. лв. са предвидени като помощ за обновяване на подвижния състав за градски и междуградски транспорт „Зелена мобилност“.

■ 267,7 млн. лв. са предвидени за цифровизация в жп транспорта за модернизация на системите за безопасност и за енергийна ефективност по TEN-T мрежата (трансевропейската транспортна мрежа на наша територия), включително и за соларни панели на гарите за собствено производство на ток. Сумата не е променена от първия вариант.

■ 78,8 млн. лв. са за преустройство на ключови гары и за интермодален терминал в Горна Оряховица. Парите са намалени повече от двойно, били са 188 млн. лв.

■ 273,2 млн. ще се инвестират в модернизация на тягови подстанции по TEN-T мрежата и изграждане на система за телеуправление и телесигнализация. Няма промяна в бюджета

■ 312 млн. лв. са за купуване на енергийно ефективни и комфортни влакове. В първия вариант сумата е 320 млн.

Доставянето на ваксините и облекчаването на ограничения заради коронавируса ще позволят на икономиката на ЕС да се възстанови по-бързо от първоначално очакваното. Някои държави ще си възвърнат загубите още през 2021 г., докато други ще трябва да изчакат до 2022 г.

Това е последната икономическа прогноза на Европейската комисия, според която икономиката на еврозоната ще нарасне с 3,8% както през 2021 г., така и през 2022 г., след като спадна с безпрецедентните 6,8% през 2020 г.

Икономиката на целия ЕС ще отчете ръст от 3,7% през 2021 г. и 3,9% през 2022 г. след 6,3% спад през миналата година. Според проучване на Европейския парламент спадът на brutния вътрешен продукт (БВП) на ЕС-27 през 2020 г. е дори по-голям - минус 7,4% (виж картата).

ЕК прогнозира, че група държави членки ще могат да се възстановят напълно тази година, включително Латвия, Литва, Люксембург и Полша. Финландия и Швеция ще се доближат до пълното завръщане на своята икономическа мощ.

Ръстът през 2021 г. в страни като Германия, Франция, Белгия, Португалия, Дания, Малта, България, Унгария и Румъния няма да е достатъчен, за да се възстановят всички икономически загуби, и те ще трябва да изчакат до следващата година за подобрение на ситуацията.

Междувременно

на южните страни като Испания, Гърция и Италия може да се наложи да изчакат още по-дълго, след като икономиките им се свиха

съответно с 11, 10 и 8,8% през 2020 г. Както и да се развият през 2021 и 2022 г., няма да е достатъчно, за да се компенсират напълно шокът.

Ирландия е единствената държава в ЕС, която отчете ръст на БВП през 2020 г. - 3%, отчасти благодарение на износа от мултинационални компании, специализирани в медицинско оборудване, фармацевтични продукти и компютърни услуги.

В по-голямата си част ефектите от предвидения 750 млрд. евро Фонд за възстановяване на ЕС не са взети предвид в последните данни, тъй като той все още не е задействан. Пакетът може да спомогне за по-силен растеж.

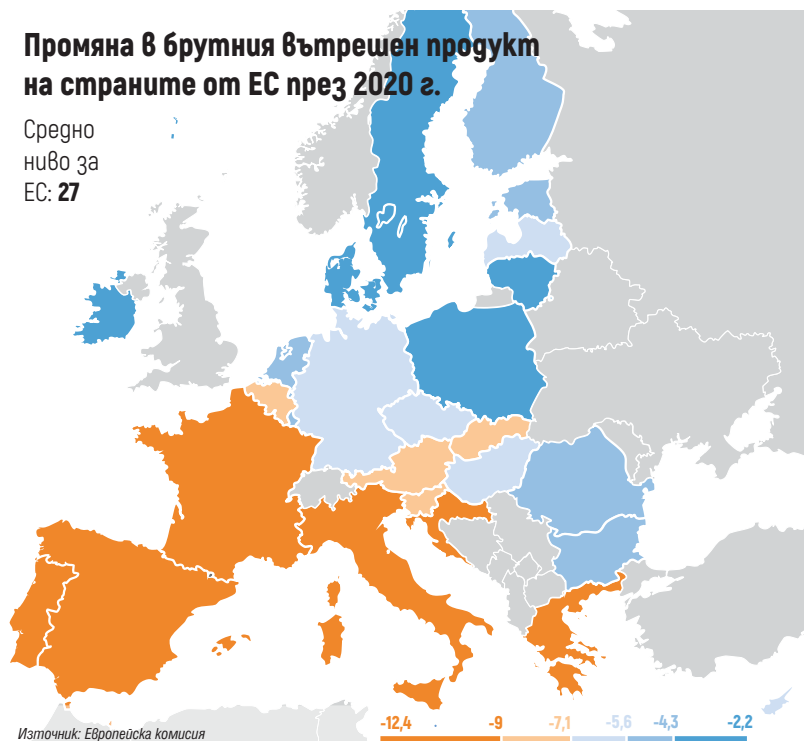
Представяйки прогнозата, еврокомисарят по икономиката Паоло Джентилони заяви, че Европа остава в ръцете на пандемията на коронавируса. Той отбеляза, че БВП на ЕС през 2022 г. ще бъде с 4% по-нисък от този, предвиден от Брюксел преди началото на пандемията.

Тази прогноза обаче зависи от няколко променливи, включително колко дълго ще продължат и с какъв размер ще са програмите за подкрепа, въведени от правителствата и централните банки. Геополитическото напрежение и бъдещите взаимоотношения между Европейския съюз и Обединеното кралство също ще окажат влияние на евентуалния ръст на европейския БВП.

Очаква се безработицата да се увеличи през 2021 г. и след това леко да намалее

Промяна в brutния вътрешен продукт на страните от ЕС през 2020 г.

Средно ниво за ЕС: 27

Източник: Европейска комисия

Икономическа прогноза: някои членки ще се възстановят още през 2021 г., България и други ще почакаат до 2022 г.

Бюджет на Европейския съюз за 2021 г.

В милиони евро, по текущи цени, по функции от многогодишната финансова рамка

Източник: Европейска комисия, 2-ри проектобюджет, COM(2020) 836 final

Ирландия единствена в ЕС отчете ръст на БВП през 2020 г. заради износ на медицинско оборудване и фармацевтични продукти

през 2022 г., се казва в проучването „Икономически и бюджетни перспективи за ЕС през 2021 г.“, изготвено от Службата на Европейския парламент за парламентарни изследвания.

Според прогнозата на ЕК дефицитите в националните бюджети на страните от ЕС ще намалят спрямо настоящите максимуми през следващите две години, но все пак

ще останат над лимита от 3% дефицит, определен от Договора от Маастрихт

По същия начин се очаква съотношението дълг/БВП да се увеличи значително през 2021 г., както за еврозоната, така и за ЕС като цяло и да продължи да се увеличава леко през 2022 г.

Пандемията повлия на преговорите за средносрочната архитектура на финансите на ЕС, което доведе до приемането на безпрецедентен бюджетен пакет през декември 2020 г. Той комбинира Многогодишната финансова рамка (МФР) от 1074,3 млрд. евро за годините 2021-2027, съчетана със 750 млрд. евро инструмент „Следващо поколение ЕС“. Инструментът е за временно възстановяване (2021-2023) и ще се финансира чрез заеми от финансовите пазари, изтеглени от ЕК от името на съюза. Досега подобно нещо не се е случвало в историята на ЕС.

Освен дългосрочния бюджет МФР ЕС приема и годишен. Бюджетът за 2021 г. е с преходен характер. Като първи по новата МФР той показва сумите, необходими за стартиране на новото поколение действия и програми на ЕС, но също така предоставя бюджетни кредити за плащания, необходими за приключването на програ-

мите, свързани с МФР 2014-2020. „Следващо поколение ЕС“ ще увеличи значително ресурсите, насочени през бюджета на ЕС за 2021 г., като добави приблизително 285,15 млрд. в ангажменти и 75,93 млрд. в плащания за избрани програми. В резултат на това

през 2021 г. общите поети задължения почти ще утroat обичайните годишни разходи

на бюджета на ЕС (виж таблицата).

Докато инвестициите в мерки за възстановяване и устойчивост са основният приоритет на разходите на ЕС, бюджетът за 2021 г. ще продължи да допринася за постигането на други цели в области като зеления и цифров преход, сближаването и селското стопанство, сигурността и отбраната, миграцията и управлението на границите и ролята на ЕС в света.

Предвид сложността на проблемите, с които трябва да се справят социалните политики и политиките по заетостта, ЕС разполага с широк набор от инструменти, с които може да проектира и подпомогне прилагането на политиките в държавите членки.

Близо до три четвърти от програмите за финансиране в рамките на МФР за 2021-2027 г. и по-голямата част от инвестициите чрез новия инструмент „Следващо поколение ЕС“ могат да бъдат използвани за прилагането на политики в помощ на социалните държави и пазарите на труда. Въпреки това поради относително малкия размер на МФР в сравнение с националните бюджети, нейната основна функция е да стимулира трансформацията и иновациите на място, които - в дългосрочен план - могат да доведат до системни промени.

Средствата за възстановяване

Европейският парламент даде зелена светлина на правилата за изплащане на 672,5 млрд. евро на държавите членки по Фонда за възстановяване на ЕС, целящ да облекчи икономическото въздействие на COVID-19. Това стана преди 2 седмици. До старта на изплащането на средствата обаче ще минат месеци.

От Брюксел предупреждават, че не може да се вземе решение за освобождаване на паричната помощ, преди така нареченото решение за собствените ресурси да бъде одобрено от всяка от страните от ЕС. Новият лимит на собствените ресурси, договорен от правителствата на ЕС миналата година, позволява на Еврокомисията да набира средства от финансовите пазари, за да финансира възстановителния фонд. ЕК вероятно ще се обърне към пазарите в края на пролетта, заяви по-рано икономическият еврокомисар Паоло Джентилони.

Досега само 6 от 27 държави са ратифицирали решението, което ще отпуши финансирането

Досега само шест държави са ратифицирали решението за собствените ресурси от 27-те членки на ЕС.

Междувременно националните правителства трябва да представят своите собствени вътрешни планове за това как планират да използват средствата. Те ще бъдат оценени от Еврокомисията, преди Съветът на ЕС да даде своето одобрение. Финансово поконсервативните държави членки, които са и нетни вносители в бюджета на ЕС, искаха

да имат думата при одобрението на фондовете, за да следят страните,

които са бавни в реформирането на икономиките си. Съгласно фонда общо 312,5 млрд. евро са на разположение като безвъзмездни средства и още 360 млрд. евро

под формата на заеми за държавите членки. Грантовете са за ангажименти, поети до края на 2022 г., а заемите могат да бъдат поискани до август 2023 г.

Плащанията ще се извършват, след като дадена държава изпълни целите в своите планове за реформи и инвестиции. Членките обаче могат да поискат до 13% предварително финансиране за своите планове. Мерките на правителствата на ЕС, които се прилагат от февруари 2020 г. до август 2026 г., могат да бъдат взети предвид при искане за финансиране от Фонда за възстановяване.

Шефката на ЕК Урсула фон дер Лайен призова членките да ускорят изпълнението на националните си планове, за да се възползват от Фонда за възстановяване. Целта на Брюксел сега е да помогне на всички страни да са готови с плановете си до края на април.

Механизъм за възстановяване и устойчивост

Механизмът за възстановяване и устойчивост е централният стълб на **плана за възстановяване на Европа** - „Следващо поколение ЕС“. Той предоставя финансова подкрепа на страните от ЕС за смекчаване на социалното и икономическото въздействие на кризата COVID-19.

Колко пари

Механизъм за възстановяване и устойчивост (МВУ)

360 милиарда евро МВУ заеми

312,5 милиарда евро МВУ безвъзмездни средства

Ключ за разпределение на грантовете 2021-2022 г. (70%)

- безработица за 2015-2019 г.
- реципрочен БВП на глава от населението
- дял на населението 2023 г. (30%)

Ключ за разпределение на грантовете 2023-2026 г. (30%)

- спад на БВП през 2020 г.
- общ спад на БВП 2020-2021 г.
- реципрочен БВП на глава от населението
- дял на населението

* Всички цифри по-горе са изразени в цени за 2018 г. В текущи цени пакетът „Следващо поколение ЕС“ възлиза на 807,1 милиарда евро, включващ 724 милиарда евро за Механизма за възстановяване и устойчивост (338 милиарда евро безвъзмездни средства, 386 милиарда евро заеми).

Как ще се използват парите

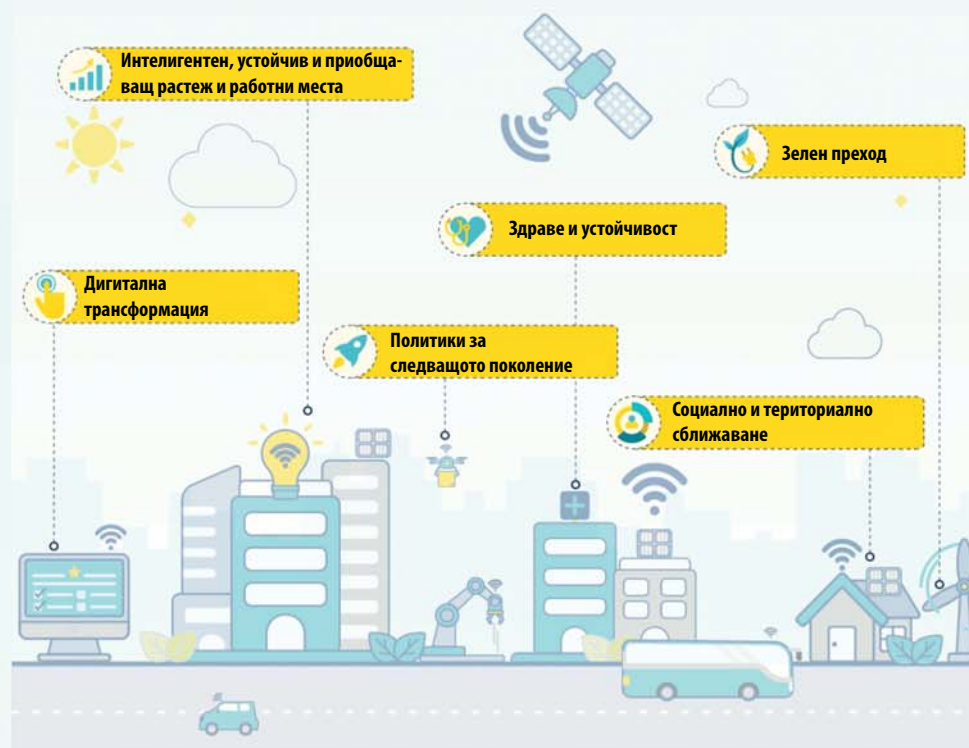
Средствата, отпуснати на държавите членки, се основават на **национални планове за възстановяване и устойчивост**, които включват реформи и проекти за публични инвестиции. Плановете трябва:

да съответстват на приоритетите на ЕС: стимулиране на потенциала за растеж, създаване на работни места и икономическа и социална устойчивост

да подкрепят зеления преход: поне 37% от ресурсите да допринасят за климатичните действия и устойчивостта на околната среда

да отразяват специфичните за страната предизвикателства в съответствие с препоръките за отделните държави от Европейския семестър

да насърчават дигиталната трансформация: поне 20% от ресурсите да допринасят за цифровия преход на ЕС

Как работи

Държавите членки представят **проекти на планове за възстановяване и устойчивост** от 15 октомври 2020 г.

Страните членки представят **официални планове** до 30 април 2021 г. Те могат да бъдат изменени на по-късен етап.

Съветът на ЕС **оценява и приема** плановете въз основа на предложението на Еврокомисията.

Започват **плащанията** към държавите членки. **Предварително финансиране** до 13% от безвъзмездните средства и 13% от заемите.

Еврокомисията **редовно докладва** за изпълнението пред ЕП и Съвета на ЕС.

Европейската комисия **обсъжда** **планове** с всяка държава членка.

Еврокомисията **оценява** **плановете** и ги предава на Европарламента и Съвета на ЕС.

Съветът може да **спре одобряването** или **плащанията** в случай на значително неспазване на критериите.

Държавите членки **докладват** за **напредъка** на **плановете** два пъти годишно в рамките на Европейския семестър.

Независими оценки през 2024 г. и последващи до 2028 г.

Три ключови години за плановете за възстановяването

2020 г.

Плановете може да включват мерки, иницирани от февруари 2020 г.

2023 г.

Ресурсите за възстановяване и устойчивост за държавите членки може да бъдат предоставени до края на 2023 г.

2026 г.

Реформите и инвестициите трябва да бъдат извършени до края на 2026 г.

НЯМА ДА ДОЙДАТ ПРЕДИ ЛЯТОТО

В кратка реч на официалната церемония по подписването на споразумението между институциите за пакета Фон дер Лайен призова „всички държави членки да ратифицират“ решението за отключване на фонда „възможно най-бързо“, добавяйки, че институциите на ЕС работят усилено, за да подготвят националните планове за възстановяване.

Неправителствени организации обаче предупредиха, че насоките на ЕС за разходите могат да отворят вратата за изкопаеми газове, а липсата на обществен - до политически спорове. Плановите трябва да включват

минимум 37% разходи за климатични действия и поне 20% за цифровизация

Инвестициите и реформите трябва да имат трайно въздействие върху икономиките на ЕС, като ги направят по-устойчиви, цифрови и по-екологични.

„Комисията позеленява замърсяващи проекти като газова инфраструктура и пътища и им предоставя достъп до Фонда за възстановяване. Чрез финансиране на индустрии, разрушаващи климата, този план за възстановяване е зелен само от името си“, заяви пред „Юроактив“ Ариадна Родриго, съветник по политиките на ЕС в „Грийнпийс“.

За да получат финансиране от ЕС за газови проекти, националните правителства ще трябва да докажат, че газът е част от по-широк план за преход към възобновяеми енергийни източници, обясни служител на ЕС. Всичко това трябва да бъде част от „много ясен и надежден план за декарбонизация“ с етапи и крайни срокове, подчерта той.

„Като общо правило мерките, свързани с изкопаемите горива - включително газът - не се считат за съответстващи на принципа „да не се нанася значителна вреда“ на околната среда и не трябва да бъдат подкрепяни от фонда за възстановяване“, каза говорител на ЕК. Разходите за газ обаче ще варират в различните страни,

като някои като Полша планират да използват изкопаеми газове и така да заменят въглищата.

Групи за опазване на околната среда изразиха загриженост относно липсата на обществени консултации относно националните планове за възстановяване, като някои казват, че това противоречи на Орхуската конвенция, която налага обществено участие в програми, свързани с околната среда.

Досега 18 държави членки имат проект за план, шест държави са споделили елементи от своите планове с комисията, а три държави са участвали само в „обща дискусия“, казаха представители на ЕС. Една от тези три е Холандия - която ще проведе общи избори на 17 март, позволявайки на новото правителство да финализира плановите си. Оценката на съществуващите проекти на планове вече е започнала.

Като цяло плановите са добре съгласувани с целите на Фонда за възстановяване на ЕС, като поставят силен акцент върху зелените и цифровите разходи наред със социалните аспекти, като образованието и уменията, посочва ЕК. Тези зелени разходи включват водородни проекти, възобновяеми източници, горско стопанство и управление на водите, устойчив градски транспорт и обновяване на сгради. Надеждата на ЕК е, че плановите ще доведат до реформи и по-устойчиви икономики, но има опасения, че това не е отразено в проектите на национални планове, представени от държавите членки.

„В шепата планове имаме проблеми, че няма достатъчно зелени инвестиции. Има твърде много от нещо друго - от традиционната инфраструктура - твърде много пътища и не достатъчно, например усилия за възобновяеми енергийни източници, енергийна ефективност или други почистващи технологии“, обясни висш служител на ЕС.

Испания е сочена за като добър пример за реформа. Публикуваният през октомври испански план включва

Възстановяване на 10 000 хектара влажни зони и 5000 км речни корита,

както и 100 000 електрически пункта за зареждане и 250 000 нови електрически превозни средства до 2023 г. Коментирайки плана на Испания, „Грийнпийс“ заяви, че предложените инвестиции са в правилната посока, но поражда опасения относно инвестициите в големи инфраструктури, като пристанища и газ.

Комисията предупреди Унгария да реформира своя закон за обществените поръчки, за да ограничи системните измами в страната, преди да има достъп до фондовете за възстановяване. Към момента Унгария има един от най-високите проценти на „един-единствен участник“ при обществени поръчки, а законите ѝ за конфликт на интереси са помрачени от вратички.

Унгария, която вече влезе в сблъсък с Брюксел заради върховенството на закона, е имала нередности при почти 4% от изразходваните средства от ЕС първа сред страните членки, сочат данни на агенцията на ЕС за борба с измамите - ОЛАФ.

Страната е отбелязала и най-рязък спад сред страните от ЕС в годишния индекс на корупция, съставен от глобалната неправителствена организация „Трансперънси интернешънъл“.

„Конкуренцията при обществените поръчки е недостатъчна на практика“, се казва във вътрешен документ на ЕК, видян от Ройтерс. „Комисията от много години настоява за по-добър анализ и контрол на рисковете за обществени поръчки“, се казва в документа. „Но изглежда, че има политическа опозиция на най-високо ниво. Тези мерки са лесни за изпълнение от техническа гледна точка и се вписват в целите на цифровизацията“, казва ЕК, цитирана от Ройтерс.

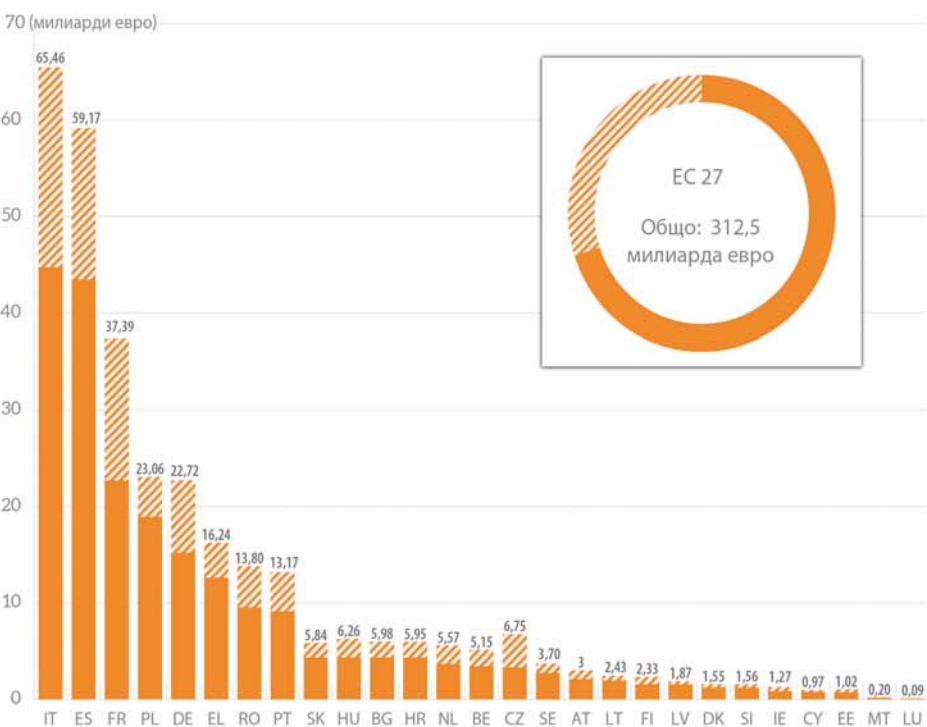
Шефката на Еврокомисията Урсула фон дер Лайен (в средата) присъства на подписването на споразумението за бюджета между Европейския парламент и Съвета на ЕС. Подписи под документа поставиха председателят на ЕП Давид Сасоли (вдясно) и португалският премиер Антониу Кошта, чиято страна е ротационен председател на Съвета на ЕС. Това е исторически акт, заяви Сасоли на последвалата пресконференция.

СНИМКА: РОЙТЕРС

Механизъм на ЕС за възстановяване и устойчивост: Средства, отпуснати на национално равнище под формата на безвъзмездна помощ

70 % от безвъзмездните средства (бюджетни задължения за периода 2021-2022 г.)

30 % от безвъзмездните средства* (прогноза за 2023 г.)

* Изчисление, реализирано въз основа на икономическата основа от лятото на 2020 г.

Източник: EPRS въз основа данни на Европейската комисия

Механизмът за възстановяване и устойчивост на ЕС има за цел да смекчи икономическото и социално въздействие на пандемията от коронавирус и да направи европейските икономики и общества по-устойчиви, по-издръжливи и по-добре подготвени за предизвикателствата и възможностите на екологичния и цифров преход.

Тя ще предостави 672,5 милиарда евро (по цени от 2018 г.) под формата на заеми и безвъзмездни средства в подкрепа на реформите и инвестициите, предприети от държавите членки на ЕС. Безвъзмездните средства по Механизма за възстановяване и устойчивост възлизат на 312,5 милиарда евро. Географското им разпределение зависи от редица фактори, като окончателното разпределение на средствата е вече известно за периода 2021–2022 г. и прогнозният им размер е изчислен за 2023 г. Що се отнася до заемите по същия механизъм, максималната сума за всяка държава членка е ограничена до 6,8 % от нейния БНД през 2019 г.

Многогодишна финансова рамка (МФР) за периода 2021 - 2027 г. и „Следващо поколение ЕС“

Разходи на ЕС за периода 2021–2027 г.

Всички суми са в млрд. евро (по цени от 2018 г.)

2 Сближаване, устойчивост и ценности

3 Природни ресурси и околна среда

Селско стопанство и морска политика 350,4

Околна среда и действия в областта на климата 22,8

„Следващо поколение ЕС“ 373,9

МФР

4 Миграция и управление на границите

МФР 22,7

Управление на границите 12,7

Миграция 9,8

6 Съседни страни и светът

МФР 98,4

Външна дейност 85,2

Предприемителна помощ 12,6

5 Сигурност и отбрана:

Отбрана 8,5

МФР 13,2

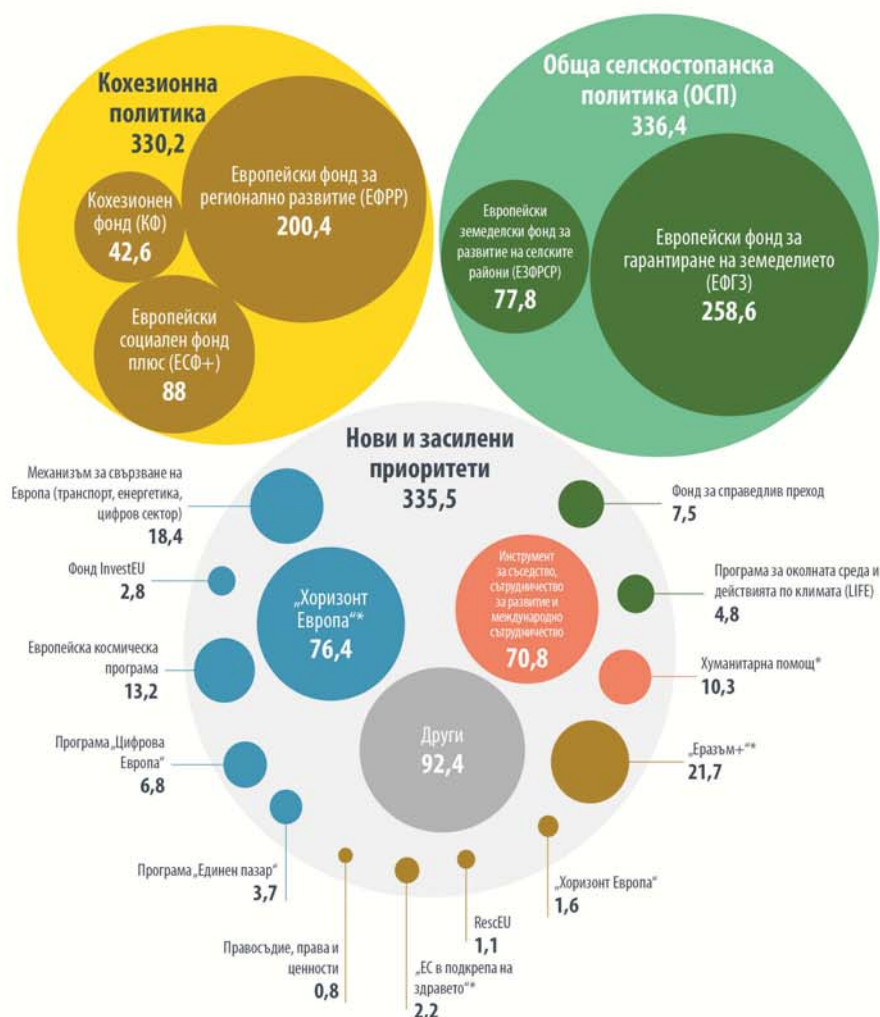
Сигурност 4,1

7 Европейска публична администрация

МФР 73,1

Основни програми и фондове по Многогодишната финансова рамка

Всички суми са в млрд. евро (по цени от 2018 г.)

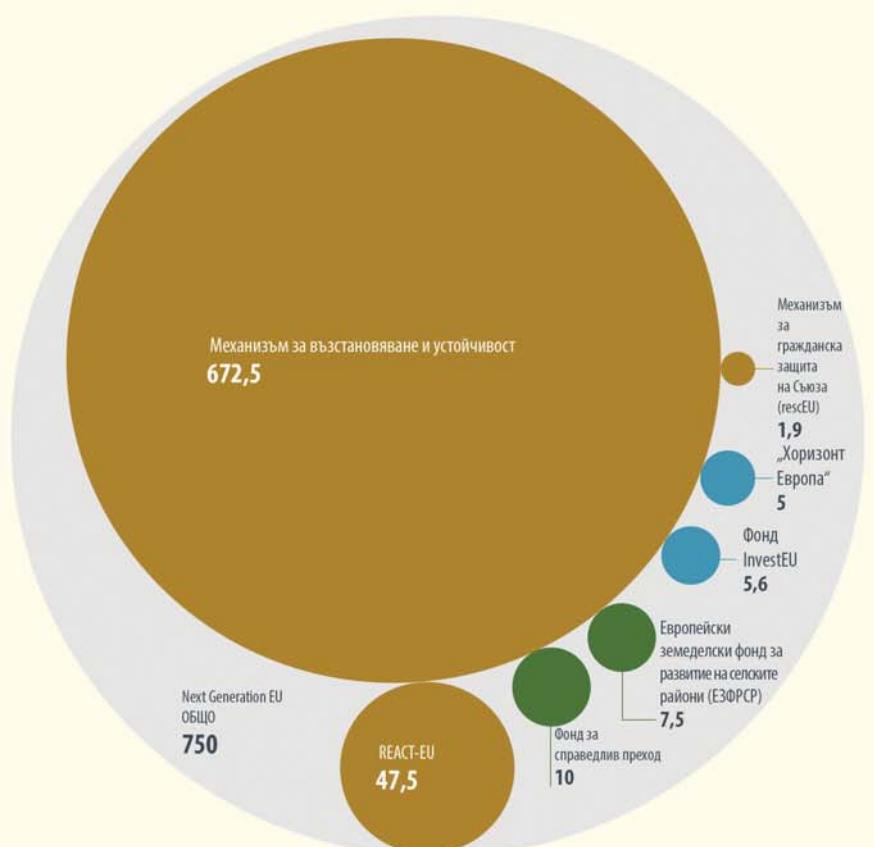

Допълнителни средства в размер на 12,5 млрд. евро за периода 2021–2027 г. са договорени с Европейския парламент и са разпределени за: „Хоризонт Европа“, „Еразъм+“, програма „ЕС в подкрепа на здравето“, Фонда за интегрирано управление на границите, „Права и ценности“, „Творческа Европа“, InvestEU, ИССРМС. Допълнителните средства ще се финансират главно чрез приходи от глоби в областта на конкуренцията и отменени бюджетни кредити.

* от които 500 млн. евро от преразпределените допълнителни средства в размер на 2,5 млрд. евро, договорени с Европейския парламент

„Следващо поколение ЕС“: в подкрепа на възстановяването и устойчивостта

Всички суми са в млрд. евро (по цени от 2018 г.)

Нерециклираната пластмаса вдига вноските на членките в бюджета

За да бъдат осигурени нужните инвестиции за бъдещето на Европа и възстановяването от кризата с COVID-19, ЕС въвежда нови източници на приходи в бюджета.

Съюзът готви облагане на нерециклирани те пластмасови отпадъци, технологичните гиганти и големите чуждестранни замърсители с нови данъци. За да се осигурят така необходимите нови източници на бюджетни приходи, в преговорите за Многогодишната финансова рамка за 2021-2027 г. и за плана за възстановяване от коронакризата Европейският парламент, Съветът на ЕС и Еврокомисията постигнаха споразумение за обвързващ календар за тяхното въвеждане.

Какво са собствените ресурси?

Страните в ЕС внасят принос в общия бюджет, за да постигнат общите си цели. За разлика от националните бюджети, този на ЕС има инвестиционен характер и не може да излиза на дефицит. Европейските договори определят, че бюджетът на ЕС „се финансира изцяло от собствени средства“.

Решенията за източниците на приходи се вземат от Съвета на ЕС с единодушие, като преди това Европарламентът трябва да предостави становище. Необходима е и ратификация от всяка държава-членка. Системата на собствени ресурси бе почти без промени в продължение на три десетилетия и от дълго време Европарламентът призоваваше за реформирането ѝ.

Какви собствени ресурси съществуват?

Тъй като е нужно бюджетът на ЕС да бъде балансиран, годишните приходи трябва напълно да покриват годишните разходи.

До момента източниците на приходи бяха:

● Традиционни собствени ресурси (основно мита, в миналото и мита върху вноската захар; през 2018 г. този източник е отговарял за 13% от приходите в бюджета).

● Собствени ресурси, основани на ДДС (заделяне на дял от приходите от ДДС, събирани от страните в ЕС; през 2018 г. този източник е отговарял за 18% от приходите в бюджета).

● Собствени ресурси, основани на brutния национален доход (страните в ЕС прехвърлят дял от годишния си брутен национален доход; през 2018 г. този източник е отговарял за 66% от приходите в бюджета).

● Други приходи (глоби за компании, нарушили законодателството на ЕС за конкуренцията, вноски от страни извън ЕС по отделни програми и данъци върху възнагражденията на служителите в европейските институции (този източник се равнявал на 10% от общите приходи за 2018 г.)

Някои страни в ЕС (Австрия, Германия, Дания, Нидерландия и Швеция) получават намаления от своите вноски в бюджета на ЕС.

Исканията на ЕП за собствените ресурси

От дълго време Европарламентът подчертаваше, че системата на бюджетните приходи на ЕС е непрозрачна, несправедлива и се нуждае от реформиране, за да отговори на предизвикателствата на времето и на очакванията на европейците.

За да бъде намалена зависимостта от преки вноски от държавите членки въз основа на националния доход или на ДДС, ЕП призоваваше за въвеждане на нови видове приходоизточници, свързани с европейските политики и цели. В резултат от това на 10 ноември 2020 г. бе постигнато съгласие между институциите за календар за добавянето на нови собствени ресурси:

● **Януари 2021 г.:** нова национална вноска на база на нерециклираните отпадъци от пластмасови опаковки. Това би стимулирало по-малкото използване на еднократни пластмасови продукти и би засилило рециклирането.

● **До 2023 г.:** собствен ресурс на база на приходите от схемата за търговия с емисии. Това би оказало натиск за намаляване на емисиите на парникови газове от индустрията, електроцентралите и авиолиниите.

● **До 2023 г.:** собствен ресурс на база на облагане на дигиталните услуги с цел справедливо облагане на дигиталната икономика.

● **До 2023 г.:** собствен ресурс на база на механизъм за корекция на въглеродните

За да се осигурят нужните инвестиции, Брюксел въвежда нови източници на приходи

емисии на границите. С други думи - въглероден данък върху вноса на стоки от страни извън ЕС, който ще гарантира, че местните компании не са ошетени, защото спазват строгите правила на ЕС в областта на климата.

● **До 2026 г.:** собствен ресурс, основан на данък върху финансовите трансакции. Това би гарантирало, че финансовият сектор плаща справедливо ниво на данъци.

● **До 2026 г.:** собствен ресурс, свързан с корпоративния сектор или с нова обща консолидирана основа за корпоративно данъчно облагане.

Какви ползи ще донесе реформата?

Новите източници на приходи ще трябва да помогнат за изплащането на общия дълг, който държавите ще поемат за финансиране на плана за възстановяване от COVID-19.

Без тези ресурси взетите назаем средства ще трябва да бъдат изплащани чрез съкращения на програми на ЕС или чрез по-високи вноски от държавите членки. Парламентът иска бременото да не бъде поето от обикновения данъкоплатец, а от технологичните гиганти, тези, които избягват данъчно облагане, големите замърсители и всички други, които не внасят своя справедлив дял.

Новите източници на средства ще гарантират, че приоритетите на ЕС като Зеления пакт и дигиталния преход намират по-добро отражение във финансирането на бюджета. Освен това те ще подкрепят функционирането на единния пазар и ще намалят зависимостта на бюджета от преки национални вноски.

Как се вземат решения за собствените ресурси?

След получаването на становище от ЕП страните, представени в Съвета на ЕС, вземат решение с единодушие, след което всяка членка трябва да ратифицира съгласието си. ЕП одобри своята позиция относно собствените ресурси на 16 септември. На 16 декември евродепутатите одобриха и бюджета на ЕС за 2021-2027 г. и свързаното с него споразумение за въвеждането на нови източници на приходи. На ход сега са националните парламенти на 27-те държави.

* Както е предвидено в Решение на Съвета (ЕС, Евратом) 2020/2053 от 14/12/2020

Източник: EPRS, въз основа на межуинституционалното споразумение по бюджетни въпроси.

Нови собствени ресурси

Четириетапен подход:

